Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

ITA V ĻESKÝCH BUDĕJOVICÍCH
MICKÁ FAKULTA

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Úļetnictví a finanļní Śízení podniku

Diplomová práce

Míra fiskální decentralizace

Vedoucí práce :
doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.

Autor práce:
Bc. Petr TesaŚ

2010

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

Prohlágení

Prohlaguji, ge jsem diplomovou práci na téma míra fiskální decentralizace vypracoval samostatnŋ na základŋ vlastních zjigtŋní a materiálŢ, které uvádím v seznamu pougité literatury.

V Ļeských Budŋjovicích dne 12. kvŋtna 2010 é é ...é é é é é é é é .

Bc. Petr TesaŚ

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

Dodatek k prohlášení

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. V platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne 12. května 2010

Podpis

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

Poděkování

Děkuji vedoucímu diplomové práce panu doc. Ing. Milanu Jílkovi, Ph.D. za odbornou pomoc a projevenou ochotu při vedení diplomové práce. Zároveň bych rád poděkoval rodině, prarodině, sourozencům a přátelům za finanční a morální podporu při studiu.

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

1. Úvod 6

2. Literární rešerše 8

2.1 Decentralizace veřejného sektoru 8
2.2 Fiskální decentralizace 10
2.2.1 Historický vývoj fiskální decentralizace 11
2.2.2 Modely fiskálního federalismu 12
2.3 Veřejný sektor, veřejná správa a jejich rozpočty 15
2.3.1 Počet decentralizovaných úrovní vlády 16
2.4 Princip fiskální ekvivalence a velikost jednotek vlády 18
2.4.1 Princip subsidiarity 19
2.4.2 Rozdělení fiskálních funkcí mezi úrovně veřejné vlády 19
2.5 Klasifikace příjmů decentralizovaných úrovní vlády 21
2.5.1 Daňová autonomie 23
2.5.2 Uživatelské poplatky 23
2.5.3 Majetkové daně 25
2.5.4 Daně ze zisků společností 27
2.5.5 Daně na zboží a služby 28
2.5.6 Dotace 32
2.6 Veřejné výdaje 35
2.7 Zdroje dat pro měření fiskální decentralizace 38
3. Cíl a metodika práce 40

4. Vývoj fiskální decentralizace v ČR 45

5. Vlastní práce 47

5.1 Ukazatele příjmové decentralizace 47
5.2 Ukazatele výdajové decentralizace 51
5.3 Ukazatele daňové autonomie 59
5.4 Ukazatel finanční autonomie 60
5.5 Ukazatel daňové decentralizace 62
6. Závěr 66

7. Shrnutí / Summary 68

8. Seznam použitých zkratek 69

9. Seznam použité literatury 70

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

Ļeská republika se ļlení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky a kraje, které jsou vyģģími územními samosprávnými celky. Princip územnĎ samosprávních celkŢ je zakotven v ÚstavĎ Ļeské republiky, konkrétnĎ to Śeģí hlava sedmá Ústavy. Pro uvedené územní uspoŚádání je vhodné uplatnĎní fiskální decentralizace, která de facto pŚedstavuje pŚerozdĎlování pŚíjmŢ veŚejného sektoru mezi jednotlivé úrovnĎ vlády, s ohledem na míru efektivnosti a hospodárnosti.

V Ļeské republice je aplikován kombinovaný model fiskálního federalismu, který je kombinací centralizovaného a decentralizovaného modelu. Tedy ļást pravomocí centrální úrovnĎ vlády je pŚenesena na niģģí úrovnĎ vlády. To v praxi znamená, ģe ļást pŚíjmŢ obcí a krajŢ tvoŚí sdílené pŚíjmy z DPH, daŔ z pŚíjmŢ fyzických osob vybíraná sráģkou, daŔ z pŚíjmu fyzických osob, daŔ z pŚíjmŢ právnických osob. Dále pak vlastní pŚíjmy, které tvoŚí napŚ. daŔ z nemovitosti a místní poplatky. PŚíjmy niģģích územnĎ správních celkŢ vģak nestaļí na pokrytí veģkerých výdajŢ na poŚízení veŚejných statkŢ. Na vyrovnání rozdílu mezi vlastními pŚíjmy a objektivními potŚebami poskytuje centrální úroveŔ vlády finanļní prostŚedky formou dotací. V Ļeské republice se jedná zejména o dotace úļelové, které se vynakládají na pŚedem stanovený úļel, nebo konkrétní veŚejný statek. ÚzemnĎ samosprávní celky mohou obdrģet i dotace neúļelové, u kterých se sami rozhodují, na jaký úļel nebo veŚejný statek dotaci vyuģijí. Dotace bývají pouģívány jako nástroj ke zvýšení efektivnosti fungování ekonomiky.

VeŚejné výdaje jsou promĎnnou veliļinou a jejich velikost je ovlivŔována Śadou faktorŢ rŢzného charakteru a vlivu. RŢst veŚejných výdajŢ je ovlivnĎn probíhajícími zmĎnami ve spoleļnosti.

Míru fiskální decentralizace lze pomĎŚovat na základĎ rŢzných ukazatelŢ, napŚ. ukazatele pŚíjmové decentralizace, výdajové decentralizace, daŔové decentralizace, finanļní a daŔové autonomie. Vlastní analýza je založena na datech z databáze OECD a EUROSTAT, která jsou použita pro výpoļty míry fiskální decentralizace. Pomocí výše uvedených ukazatelŢ a dat se podaŚilo získat výsledky vypovídající o míŚe fiskální decentralizace v Ļ.R v letech 2000 až 2006. Data OECD jsou použita pro výpoļty míry fiskální decentralizace ve vybraných zemích, aby mohlo dojít k jejich porovnání s údaji v Ļ.R. Dosažené výsledky jsou

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

a grafŢ. Zjištné výsledky míry fiskální decentralizace

ny.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

2.1 Decentralizace veřejného sektoru

Decentralizace je organizační uspořádání rozdělující řízení do více organizačních jednotek. Jedná se o přenesení politické moci a odpovědnosti z ústředních orgánů na nižší a místní orgány. Smyslem decentralizace je delegovat neboli přenést pravomoci a odpovědnost co nejblíže místu realizace rozhodnutí, a tím zvýšit účinnost řízení. Stupeň decentralizace úzce souvisí s mírou demokracie. Státy založené na nedemokratických principech se zpravidla vyznačují vysokou centralizací (rozhodovací pravomoce jsou soustředěny k nejvyššímu stupni řídící hierarchie). Decentralizace státu na nejvyšší úrovni mívá podobu federace. (http://leccos.com/index.php/clanky/decentralizace)

Rozlišujeme typy decentralizace **politické, ekonomické, daňové, a fiskální**. Politická, daňová a fiskální decentralizace se mohou v různých zemích objevit v různých formách a kombinacích. (*World Bank, Decentralization Thematic Team 2004)*

Literární zdroje (WORD BANK, 2001) charakterizuje jednotlivé druhy decentralizace takto:
Cílem **politické decentralizace** je poskytnout občanům a jejich voleným zástupcům více pravomocí v rozhodování o otázkách veřejného zájmu a umožnit jejich většímu vliv na formulování a realizaci veřejných politik. Jako taková, politická decentralizace podporuje demokratizaci. Zastánci politické decentralizace argumentují, že rozhodnutí činěná s vyšší účastí občanů budou vycházet z lepších informací a budou lépe odrážet rozdílné zájmy ve společnosti. Tento koncept předpokládá, že občané budou vybírat své zastupitele na základě jejich lepší znalosti a také že tito zastupitelé budou lépe znát potřeby místních občanů, svých voličů.
Administrativní decentralizace se snaží rozdělit pravomoci, odpovědnost a fiskální (rozpočtových) zdroje na poskytování veřejných statků mezi různé úrovně veřejné vlády. Jedná se o přenos odpovědnosti za plánování, financování a řízení některých veřejných funkcí z centrální vlády a na ní podřízené místní jednotky nebo na částečně autonomní veřejné korporaci (společnosti). Administrativní decentralizace má následující hlavní formy: dekoncentraci, delegování a vlastní decentralizaci.
Dekoncentrace: odpovědnost za poskytování některých služeb je přenesena na regionální administrativní jednotky centrální úrovně vlády bez toho, aby byla přenesena pravomoc. Tato forma je považována za nejslabší formu decentralizace, která je často používána v unitárních

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

vyšších státních orgánů a s jedinou ústavou; politický ntra, jehož zákonodárná, výkonná a soudní moc platí pro území celého státu) (JÍLEK, 2008).

Delegování: Převod odpovědnosti za určené funkce na nižší úrovně vlády, tedy na subjekty regionální, místní, nebo polostátní instituce. Jejich výkony funkcí financuje a zároveň kontroluje centrální vláda (FERGUSON, CHANDRASEKHARAN, 2004).

Decentralizace: je převod úplné pravomoci rozhodování a financování funkcí z federální úrovně na nezávislé decentralizované jednotky vlády (územní samosprávy), které mají status veřejnoprávních korporací. Tyto veřejnoprávní korporace mají jasně stanovené geografické vymezení a v rámci svých hranic mají pravomoc vykonávat veřejné funkce. Tato forma administrativní decentralizace je nejpokročilejší a nejvíce odpovídající decentralizaci politické i decentralizaci fiskální.

Fiskální decentralizace je klíčovou komponentou decentralizace. Podle Světové banky je fiskální decentralizace přidělování výdajů, příjmů (převody nebo zvýšení) a půjček mezi různé úrovně vlády.

Jakákoliv reorganizace či restrukturalizace ve veřejném sektoru by měla být doprovázena úvahami o efektivním a transparentním způsobu financování ve veřejném sektoru. Rozdělování prostředků mezi úrovně veřejné vlády by se mělo vyznačovat transparentností alokace prostředků, predikovatelností jejich objemu pro decentralizované úrovně vlády a určitou autonomií decentralizovaných úrovní vlády v získávání a využívání finančních prostředků. Mají-li územní samosprávy efektivně vykovávat decentralizované funkce, musí mít pravomoc:

a) získat adekvátní příjmy, ať již místně vybrané, nebo poskytnuté vyšší úrovní veřejné vlády,
b) činit výdajová rozhodnutí.

Ekonomická decentralizace neboli tržní decentralizace je z pohledu vlády nejúplnější formou decentralizace. Zahrnuje totiž i privatizaci a deregulaci. Jedná se o přesun odpovědnosti za veřejné funkce (v co největší možné míře, s ohledem na ekonomická omezení) z veřejného sektoru na sektor soukromý, tedy na soukromé firmy, družstva, dobrovolná sdružení, nevládní organizace apod. Privatizace a deregulace jsou obvykle spojeny s ekonomickou liberalizací.

Existuje také kompenzační vztah mezi očekávanými přínosy decentralizace a jejími náklady. Zcela decentralizovaný ani zcela centralizovaný systém nemaximalizuje společenský užitek.

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

sy decentralizace mohou projevit pouze za souļasného ktivnosti a rovnosti. V jaké míŚe budou uvedené obĺti realizovány, silnĺ závisí na dalġích krocích doprovázejících decentralizaci.

2.2 Fiskální decentraliz ace

Fiskální decentralizace se týká pŚevodu zdanĺní a výdajových pravomocí na niġġí vládní úrovnĺ. Rozvojové zemĺ jsou obecnĺ více centralizované neġ vĺtġina prŢmyslovĺ vyspĺlých zemí. Z dŢvodu velké nespokojenosti s výsledky centralizovaného ekonomického plánování, se reformátoŚi pŚiklonili k decentralizaci. Tímto se stala fiskální decentralizace bĺhem posledních dvou desetiletí významným tématem veŚejných správ v mnoha rozvojových zemích. V rozvojových zemích v prŢmĺru vzrost podíl veŚejných výdajŢ pŚidĺlených niġġím úrovním vlád z ménĺ neġ 13% v roce 1980 na pŚibliġnĺ 20% na konci 1990. Ve stejném období doġlo i k mírnému zvýġení podílu na celkových místních daních (KOLSTAD, FJELDSTAD, 2006).

Fiskální decentralizace je proces, pŚi kterém niġġí úrovnĺ veŚejných rozpoļtŢ rozhodují o poskytování a financování sluġeb veŚejného sektoru na základĺ obecnĺ platných pravidel, ale s pŚihlédnutím k místním zvláġtnostem (dle specifik pŚísluġného územního celku).
Jinými slovy dochází k pŚesunu kompetencí a odpovĺdnosti za zajiġŠování vĺtġího rozsahu veŚejných statkŢ a sluġeb na regionální a zejména municipální vládní úrovni, je sledováno omezení rŢstu veŚejného sektoru a jeho výdajŢ.
Fiskální decentralizace vychází z pŚedpokladŢ, ġe poskytování veŚejných statkŢ na lokální úrovni je efektivnĺjġí a hospodárnĺjġí ï lépe odpovídá preferencím obyvatel, umoġŔuje pŚímou participaci (úļast) obļanŢ a jejich úļinnĺjġí kontrolu. Kromĺ ekonomických faktorŢ je významným vlivem také faktor politický. Souvisí s demokratizací veŚejné správy a uplatŔováním principu subsidiarity ve veŚejné správĺ.
V rámci fiskální decentralizace vġak nejde pouze o pŚesun odpovĺdnosti za poskytování veŚejných statkŢ a jejich financování (decentralizaci výdajŢ), ale je nutné, aby niġġí úrovnĺ (vļetnĺ územní samosprávy) mĺly urļité pravomoci v získávání pŚíjmŢ, ve zdanĺní, ļi vymezení celostátnĺ vybraných daní. Plynoucích do jejich rozpoļtŢ. Je tedy nutné, do urļité míry, zvýġit i decentralizaci veŚejných pŚíjmŢ (JÍLEK, 2008).

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

kální decentralizace

Podle (PROVAZNÍKOVÉ, 2009) se teorie fiskálního federalismu se zaļala vyvíjet pŚibliģnŊ po 2. svŊtové válce nejdŚíve v anglosaských zemích (zejména v USA) od druhé poloviny minulého století se poté se zaļala vyvíjet i v evropských zemích. Pro fiskální federalismus první poloviny minulého století bylo typické posilování úlohy ústŚední vlády a v rámci rozpoļtové soustavy posilování postavení ústŚedního rozpoļtu. Ve druhé polovinŊ docházelo k postupnému obratu a k rostoucí úloze regionálních a municipálních vlád a jejich rozpoļtŢ. Tento trend se neprojevoval ve vģech zemích stejným zpŢsobem. Od 70. a 80. let je tento trend patrný ve vģech demokratických zemích. Do jisté míry je tento proces reakcí na rostoucí deficitnost veŚejných rozpoļtŢ v pŚedeģlých letech.

Decentralizaci lze uskuteļnit tŚemi moģnými zpŢsoby:

1) Jak decentralizací daŔových pŚíjmŢ, tak výdajových kompetencí (míru decentralizace posuzujeme podle podílu místních vlád na celkových rozpoļtových pŚíjmech a výdajích; ļím jsou tyto podíly vŊtģí, tím vŊtģí je i míra decentralizace v dané zemi).
2) Decentralizací pouhých veŚejných výdajŢ (rozdíl mezi skuteļnými a poģadovanými pŚíjmy se kryje dotacemi ústŚední vlády. Vlastní daŔové pŚíjmy pŚedstavují v celkových pŚíjmech místní vlády jen malou ļást).
3) Nedochází ke zvýģení pravomocí ve výkonu výdajové nebo pŚíjmové politiky. Je zaloģena na vŊtģí spoluúļasti místních vlád pŚi rozhodování o nŊkterých veŚejných statcích, bez zmŊn jejich financování.

Výhody decentralizovaného poskytování veŚejných statkŢ niģģími úrovnŊmi:

- Decentralizovaná organizace a poskytování veŚejných statkŢ umoģŔuje lepģí propojení prospŊchu vzhledem k nákladŢm. Efektivnost se netýká jen výdajových rozhodnutí (územní samospráva je schopna lépe interpretovat pŚání a preference místních obyvatel), ale i zpŢsobu jejich financování (ti, kteŚí platí mohou nejlépe vyjádŚit racionální volbu). Ļím vŊtģí je rozptýlení preference, tím je vhodnŊjģí decentralizací. Toto stanovisko je zastáváno pŚedevģím pŚedstaviteli teorie kolektivního rozhodování a teorie projevování preference (napŚ. BUCHANAN, TULLOCK, TIEBOUT).
- Niģģí vládní úrovnŊ mají zpravidla vyģģí elasticitu ke geografickým a individuálním prefereacím neģ vláda ústŚední. Poskytuje vŊtģí moģnost volby mezi rŢznými objemy veŚejných statkŢ.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

oveŘ reprezentuje pluralitní systémy a zájmy v dané
a lze v ní participovat. Existuje tedy bezprostšednjší
vazba mezi voliči a politiky a intenzivnjší kontrola ze strany obanŢ.

Tradiční argumentace pro fiskální decentralizací je existence prostorové omezenosti uţitkŢ z nkterých veřejných statkŢ a relativnj vysoké náklady na rozhodování o poskytování místních veřejných statkŢ v případ centralizovaného systému, kdy dochází ke ztrátám efektu z centralizace. Toto je podstatou tzv. Decetnralizaního teorému (nkdy je také označován jako OatesŢv teorém). Rozsah ztráty efektu z centrálnj zajišťovaných statkŢ závisí nepřímo úmrnj na cenové elasticitj poptávky a na rozdílech v poptávce ve fiskálních společenstvích. Vtšina ekonometrických odhadŢ cenových elasticit místních veřejných statkŢ naznauje vysoce neelastickou poptávku, a proto centrálnj stanovená úroveň spotřeby takových statkŢ mŢţe vést ke znaným ztrátám.

2.2.2 Modely fiskálního federalismu

V souvislosti s mírou centralizace či decentralizace pravomocí vlády lze rozlišit následující základní modely fiskálního federalismu:

a) centralizovaný model,

b) decentralizovaný model.

Centralizovaný model fiskálního federalismu

V tomto modelu centrální vláda rozhoduje o rozsahu a struktuře veřejného sektoru. ZároveŘ i o tom, která z vládních úrovní bude zabezpečovat konkrétní veřejné statky. Jednotlivým územnj správním jednotkám jsou krom vlastních nedaňových příjmŢ přidleny i nkteré daňové příjmy. Výnosy z daňových příjmŢ vţak představují pouze malou část z celkových výnosŢ územnj správní jednotky. Výdaje na veřejné statky jsou tedy úplnj dotovány ze státního rozpotu. Samostatnost v rozhodování niţších úrovní vlád je tak potlaena na minimum (PEKOVÁ, 2005).

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

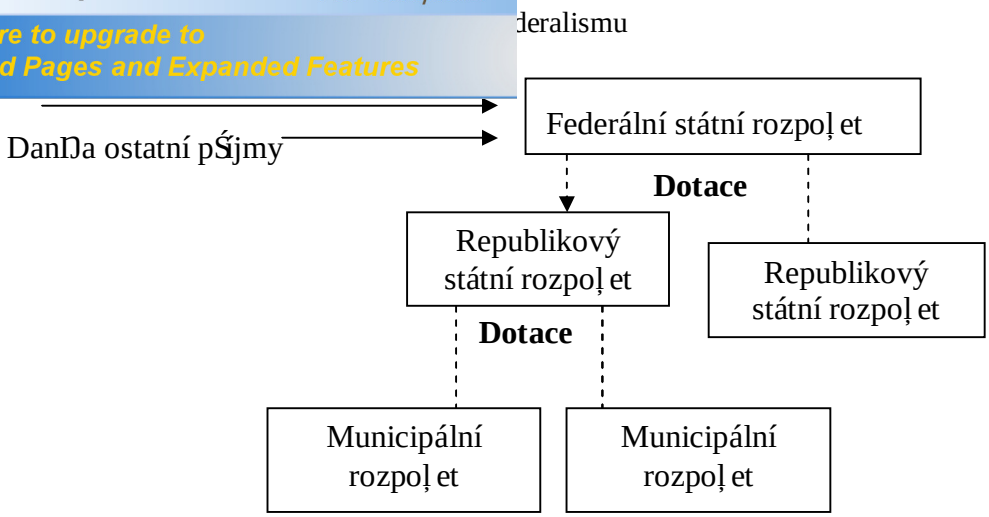

Zdroj: (HAMERNÍKOVÁ, 1996)

Decentralizovaný model fiskálního federalismu

V tomto modelu se fiskální rozhodování rozdňuje mezi rżzné vládní úrovně. Fiskální decentralizace vymezuje pravidla pro toto rozhodování na niģší úrovni.

Dżvody mohou být následující:

- šadu veřejných statkż je mośno efektivněji zajistit na niģších vládních úrovních,
- voliči chtějí více zasahovat do fiskálních otázek a rozhodovat o veřejných statcích, poskytovaných z veřejných rozpoctż.

Dochází tak k posilování pravomoci a odpovědnosti niģších vládních úrovní z hlediska zabezpečení veřejných statkż. Niģší autority rozhodují o poskytování sluźeb veřejného sektoru na základě obecně platných pravidel, ale s přihlédnutím k lokálním zvláštnostem.

Lze hovořit jednak o vertikálním a jednak o horizontálním modelu fiskální decentralizace.

Vertikální model fiskální decentralizace

Vertikální model fiskální decentralizace je založen zejména na:

- rozdělení pravomocí v získávání příjmż, zejména pravomoci ve zdanění,
- změnách v daňovém určení, tedy ve vymezení celostátně platných daní, které jsou příjmy rozpoctż niģších úrovní (svěřené daně).

Toto umośňuje omezit přerozdělovací procesy mezi jednotlivými vládními úrovněmi.

Horizontální model fiskální decentralizace

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

ralizace je založen na centrálním rozhodování
í. Kooperativní (horizontální) model vychází ze společného federálního zákonodárství i ve finanční a daňové oblasti.

Používá se zejména dělení společných příjmů, tzv. sdílené daně, zejména mezi federací a republikami. Daňová politika i legislativa je centralizována a zamezuje tak daňové konkurenci. Mezi jednotlivými územími dochází k vyrovnání potřebných finančních zdrojů, které se odlišují v důsledku rozdílné daňové kapacity jednotlivých území (JÍLEK, 1999).

Obr. 2: Decentralizovaný model fiskálního federalismu

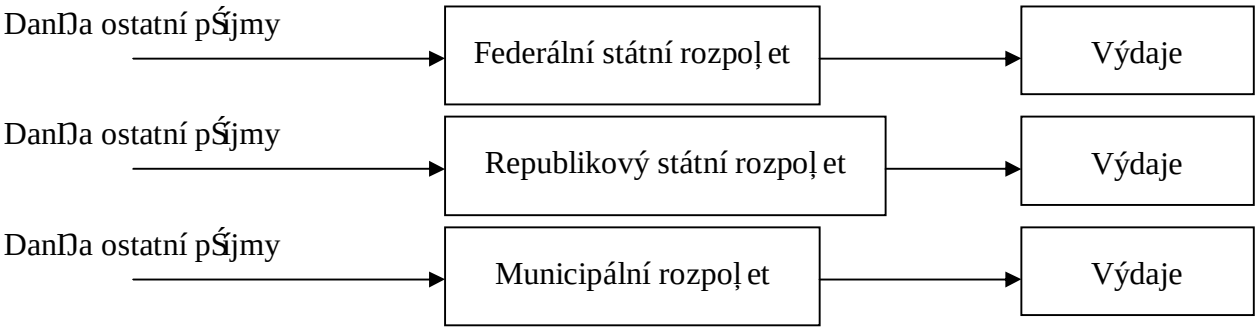

Zdroj: (JÍLEK, 1999)

Decentralizovanému modelu fiskálního federalismu by odpovídala plná finanční soběstačnost obcí. V praxi je však z mnoha důvodů nereálná a dochází k přerozdělovacím procesům uvnitř rozpočtové soustavy.

Kombinovaný model fiskálního federalismu

Vzhledem k tomu, že tyto modely jsou určitými krajními formami uspořádání vícejednotkových financí, reálnější bude model kombinovaný. S prohlubující se fiskální decentralizací ve vyspělých zemích se rozpočtům obcí vylepšuje více daňových příjmů, a proto se zvyšuje i míra soběstačnosti rozpočtů obcí. To umožňuje snižovat rozsah přerozdělovacích procesů v rozpočtové soustavě.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

eralismu

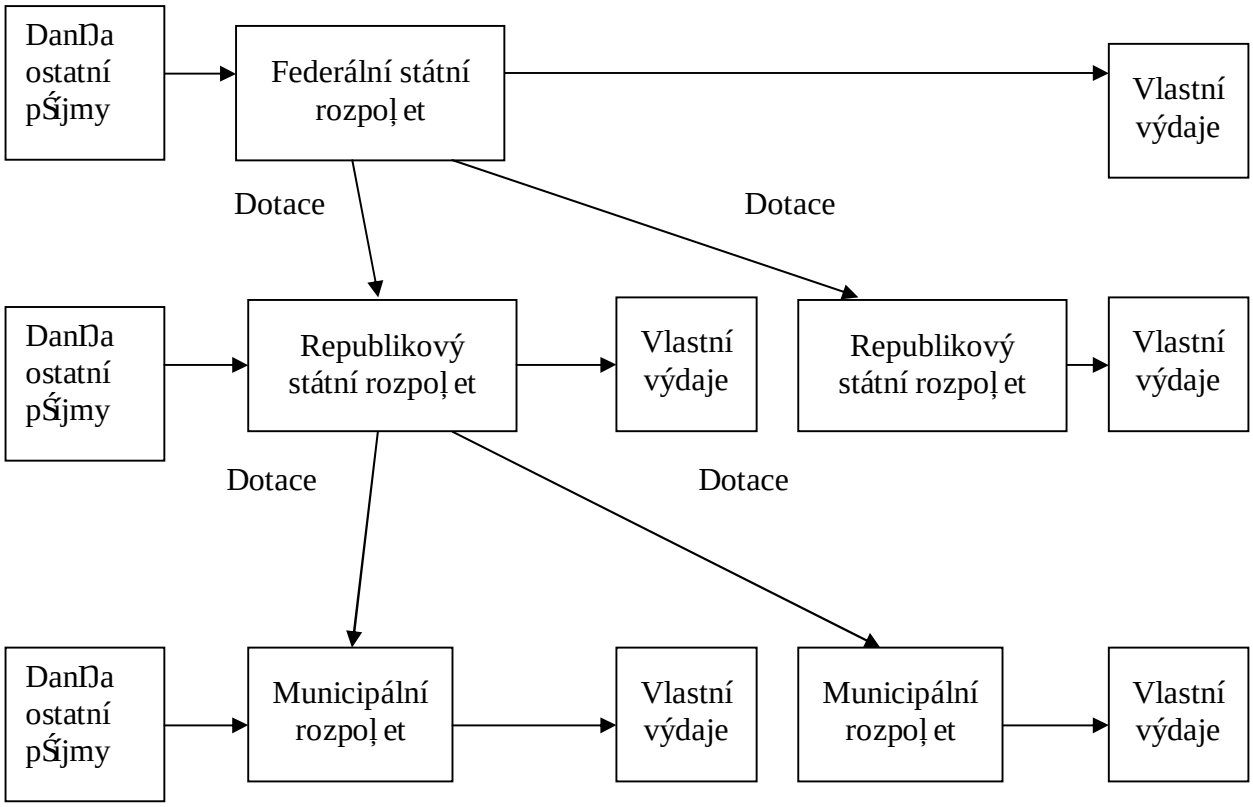

Zdroj: (HAMERNÍKOVÁ, 1996)

2.3 Veřejný sektor, veřejná správa a jejich rozpočty

Podle (PROVAZNÍKOVÉ, 2007) je postavení územních samospráv v každé zemi jiné, přesto lze vymezit určité rysy, které jsou pro všechny zeměspolečné.

Obecná charakteristika a členění veřejné správy

Na veřejnou správu a její strukturu lze pohlížet ze dvou hledisek:

1) z hlediska toho zda veřejnou správu vykonává stát svými orgány jakožto státní správu, či stát přenechá určitý okruh záležitostí na nestátní veřejnoprávní korporace, aby je spravovaly na samosprávném principu;
2) z hlediska geografického, tzn., zda se jedná o ústřední, územní, případněmístní správu.

Podle prvního kritéria lze veřejnou správu chápat jako systém, který je tvořen dvěma hlavními subsystémy: hlavní subsystém představuje státní správa a druhý subsystém představuje

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

átní správu vykonává stát prostřednictvím souhrnu kovaných (územní samosprávou). Veřejná samospráva v tradičním pojetí bývá označována jako výsledek delegování správy na jiné, nestátní subjekty. Samospráva je tedy výrazem decentralizace a demokracie. Samospráva má oprávnění vykonávat svoje záležitosti samostatně, vlastním jménem a prostředky, v rámci zákonem stanovenými předpisy. Může mít podobu územní a zájmové samosprávy. V prvním případě jde o zastupování zájmů určitého území (resp. osob zde sídlících), v druhém případě jde o zastupování zájmů osob spojených zejména určitými společnými zájmy (např. profesní komory). Takto chápanou veřejnou správu lze znázornit schematicky na obrázku č. 4

Obr. 4: Schéma veřejné správy

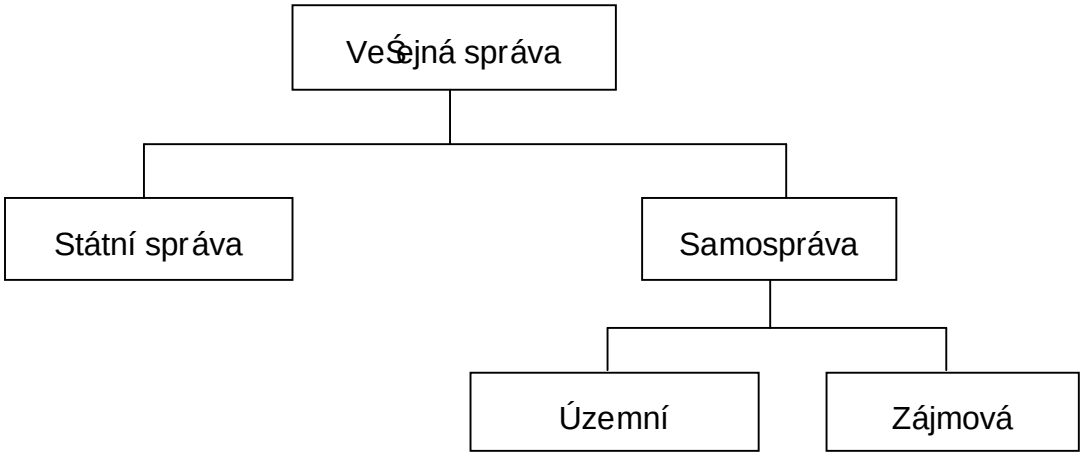

(PROVAZNÍKOVÁ, 2007)

2.3.1 Počet decentralizovaných úrovní vlády

Lze vysledovat tři hlavní typy argumentů ve prospěch a proti zvýšení počtu vládních úrovní. Jsou to argumenty ekonomické, administrativní a politické.

Ekonomické argumenty říkají, že zavedení nižší úrovně vlády může zvýšit alokační efektivnost a může přiblížit vládu obyvatům. Spoléhání se na vyšší počet úrovní je však spojeno s určitými náklady. Tabulka shrnuje potenciální přínosy a zápory zvýšení počtu úrovní územní samosprávy.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

	Zápory
Vyšší vnitřní homogenita územních samospráv na nižších úrovních	Menší technická efektivnost vzhledem k nemožnosti plně využívat úspory z rozsahu a vzhledem k administrativním problémům při poskytování služeb na nejnižší samosprávné úrovni
Lepší soulad mezi oblastmi poskytování veřejných statků a oblastmi užitků z nich plynoucích	Snížení úspor ze sortimentu (Economies of Scope) při poskytování veřejných statků
Vyšší konkurence mezi územními samosprávami, která zvyšuje administrativní efektivnost (Tieboutovský princip)	Možné zdvojování některé administrativy
Vyšší blízkost vlády a obyvatel a z toho vyplývající vyšší politická zúčastněnost a lepší informovanost spotřebitelů veřejných statků	Příliš velký počet úrovní vlády může způsobit informační náklady pro obyvatele, snižovat účast obyvatel, transparentnost celého systému a odpovědnost politiků

Zdroj: (BOEX, 2004)

Administrativní argumenty. Administrativní dimenze může výrazně ovlivnit optimum počtu úrovní veřejné vlády v zemi. Pro každou vládní úroveň lze nalézt limit v kapacitě či schopnosti jednat či spolupracovat s vládními úrovněmi na nižší úrovni. Kromě toho, že regionální vlády mívají za úkol poskytovat veřejné statky regionálního charakteru, částečně fungují také jako prostředník mezi centrální a místní vládní úrovní. V některých systémech dokonce může tato funkce převládat (provincie v Nizozemí). Prostřední (regionální) úrovně vlády mohou být zřízeny jako dekoncentrované úrovně centrální vlády nebo jako samosprávy s vlastními volenými orgány.

Výsledkem této úvahy je, že počet úrovní veřejné vlády může být ovlivněn značným množstvím faktorů, včetně velikosti země (z hlediska populace i území), administrativními schopnostmi centrální vlády, relativní rozvinutostí komunikačních a dopravních systémů v zemi aj. (JÍLEK, 2008).

Politické argumenty. V úvahu je třeba brát také politické, socioekonomické i kulturní vlivy. V některých zemích jsou kompetence vytvořených regionálních úrovní vlády značně omezovány proto, aby se předešlo vertikálnímu boji o moc mezi centrem a regiony. Z těchto

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

Ŕ vlády zámŊrnŊ nadmŊrnŊ fragmentována. ZemŊ, i pŚi utváŚení regionální úrovnŊ vlády, zahrnují napŚ. Rusko.

NŊkteré regiony mohou být natolik významné, ǵe mŢǵe být politicky dŢleǵité uplatŔovat vŢļ i nim asymetrický pŚístup. MŢǵe dojít k vytvoŚení dalǵí úrovnŊ veŚejné vlády (BIRD, 2003).

2.4 Princip fiskální ekvivalence a velikost jednotek vlády

Jednou z charakteristik nŊkterých veŚejných statkŢ je prostorová omezenost jejich uǵitku (MUSGRAVE, 1994). Uǵitek nŊkterých veŚejných statkŢ je totiǵ prostorovŊ omezen. VeŚejné statky by potom mŊly být poskytovány v souladu s preferencemi obyvatel dané oblasti a ti by také mŊli hradit náklady na tyto statky. Tento princip se nazývá fiskální ekvivalencí. Princip fiskální ekvivalence byl formulován (OLSONEM, 1969) a je zaloǵen na tŊchto pŚedpokladech:

1. Vlády a dalǵí instituce produkují pouze ļisté veŚejné statky s charakteristikou nevyluļitelnosti ze spotŚeby.
2. Kaǵdý veŚejný statek ovlivŔuje nŊkterou zŚetelnŊ definovanou skupinu spotŚebitelŢ ļi geografickou oblast.
3. Neexistuje komplementarita v produkci rŢzných veŚejných statkŢ. V tomto smyslu potom vláda, která produkuje veŚejný statek A, nemŢǵe produkovat veŚejný statek B pŚi niǵǵích nákladech, neǵ by tak ļinila vláda, která by produkovala výhradnŊ veŚejný statek B.

Lze nalézt tŚi moǵné vztahy mezi oblastmi poskytování veŚejných statkŢ a hranicemi jednotek veŚejné vlády:

1. veŚejný statek pŚesahuje hranice jednotky veŚejné vlády, která jej poskytuje,
2. veŚejný statek zasahuje pouze ļást oblasti jednotky veŚejné vlády, která jej poskytuje,
3. oblasti veŚejného statku a jednotky veŚejné vlády jsou shodné.

Podle (TULLOCKA, 1969) jednotlivec ponese tím menǵí náklady politik, které nepreferuje, ļím menǵí je velikost vládní jednotky, jejímǵ je obļanem.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

(BOLX, 2004) uvádí, že územní samospráva by měla být vytvořena takovým způsobem, kdy jsou v souladu náklady na produkci místních veřejných statků s potřebami rezidentů a kdy je možná dostatečně flexibilní reakce na změny v jejich potřebách.

Místní orgány jsou z hlediska nabídky veřejných statků rezidentům ve výhodnějším postavení z hlediska preferencí, efektivnosti a rozpočtové zodpovědnosti.
Přesun jakékoliv odpovědnosti místní úrovně vlády na vyšší úroveň vlády je akceptovatelný, pouze pokud místní úroveň vlády není schopna veřejný statek poskytovat. Podle (TULLOCKA, 1969) a (OLSONA, 1969) princip subsidiarity v několika ohledech přispívá k vyšší efektivnosti zabezpečování veřejných statků a služeb.
Subsidiarita však neznamená, že by veřejné statky měly být zabezpečovány na nejnižší vládní úrovni, která je schopna je zabezpečit, při jakýchkoliv nákladech.

2.4.2 Rozdělení fiskálních funkcí mezi úrovně veřejné vlády

Akceptovanou úlohou veřejného sektoru a veřejné vlády je potom vykonávat tři základní funkce, tj. zajišťovat:

a) stabilní ekonomické prostředí,
b) spravedlivé rozdělení důchodů a majetku ve společnosti,
c) efektivní alokaci zdrojů v případech, kdy výstup tržního mechanismu není Pareto efektivní.

Významným nástrojem realizace zmíněných funkcí jsou nástroje fiskální (JÍLEK, 2008).

Stabilizační funkce

Fiskální decentralizací se centrální vláda (zodpovídající za makroekonomickou stabilitu země) vzdává části hlavních nástrojů fiskální politiky (zdanění, výdajů, deficitního financování).
Disponuje-li centrální vláda plným rozsahem fiskálních nástrojů, může snadněji kontrolovat deficit veřejných rozpočtů. Také kontrola makroekonomických veličin, jako je inflace a agregátní poptávka je v případě vyšší fiskální centralizace jednodušší.
Územní samosprávy mají totiž omezené možnosti, jak provádět vlastní makroekonomickou politiku.
(OATES, 1968) uvádí, že decentralizovaná vláda má jen velmi omezené možnosti ovlivnit úroveň produktu a důchodu na svém území. Může totiž využívat pouze fiskální stabilizační

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

sti ekonomiky a pŚípadného vnŋjġího zadluġování í tŋchto nástrojŢ. Vzhledem k výġe uvedeným faktŢm se snahy o ovlivnŋní místní ekonomiky zamŋŚují spíġe na pŚilákání nových výdajŢ z externích zdrojŢ. Decentralizované vlády vytváŚejí rŢzné programy podporující podnikání v rámci jejich území. Ļasto se jedná o nízko úroļené pŢjļky podnikŢm, daŔové výhody, dotace aj.

Redistribuļní funkce

Podle (GRAMLICHA, 1993) v moderních spoleļnostech existují dva základní typy redistribuļních programŢ:

a) programy týkající se lidského kapitálu, zamŋŚené na pomoc obļanŢm zvýġit jejich dŢchody v dlouhém období,
b) programy transferových dŢchodŢ, zamŋŚené na udrġení pŚíjmŢ obļanŢ v krátkém období.

Pro decentralizovanou redistribuci existují nesporná omezení. Rozvoj sociálních redistribuļních programŢ na úrovni decentralizovaných úrovní vlády sice mŢġe pŚinést urļité výhody, ale mŢġe být také spojeno s urļitými riziky. Tradiļní tezí fiskálního federalismu je, ġe redistribuļní funkce by mŋla být doménou centrální vlády (OATES, 1968).

Decentralizované zabezpeļování a financování redistribuļní funkce mŢġe zpŢsobit velké rozdíly v ġivotním standardu sociálnŋ potŚebných obļanŢ na území rŢzných samospráv a mŢġe vzniknout rozpor z hlediska principu horizontální spravedlnosti. V pŚípadŋ decentralizace sociální a daŔové politiky mŢġe docházet k migraci obyvatel podle toho, jakou kombinaci sociálního a daŔového systému preferují. Decentralizované financování sociálních programŢ mŢġe následnŋ destabilizovat místní rozpoļty, zejména pokud jsou sociálnŋ potŚební obļané soustŚedŋni v urļitých oblastech. Riziko niġġích neġ optimálních sociálních výdajŢ mŢġe nastat tehdy, pokud nŋkteré decentralizované jednotky vlády poskytují lepġí standard sociálních sluġeb neġ jiné. Hrozba sociálnŋ motivované migrace mŢġe vyústit dokonce ve strategické chování, kdy místní vlády úmyslnŋ stanovují výġi a kvalitu sociálních sluġeb na niġġí úrovni, neġ je spoleļensky ġádoucí. Mobilita ekonomických jednotek tedy mŢġe váġnŋ omezit pokusy decentralizovaných jednotek vlády redistribuovat dŢchody.

Decentralizovanou redistribuci vġak není moġné úplnŋ vylouļit. Rozsah decentralizace redistribuļní funkce závisí na existujícím stupni mobility jednotlivcŢ i ostatních ekonomických zdrojŢ. Nejvŋtġí mobilitu pak mŢġeme sledovat u malých územních samospráv (obcí). Ļím jsou decentralizované jednotky vlády vŋtġí (státy, regiony, provincie), tím lze lépe

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

lépe a zároveň nejefektivnější lze tedy redistribuci

(OATES, 1991) uvádí, že určitý prostor pro decentralizovanou pomoc chudým existuje. Také tvrdí, že distribuční funkci veřejných financí lze rozdělit. Základní redistribuce by měla mít celostátní charakter a decentralizované vládní jednotky by měly mít možnost zasáhnout za stanovaných podmínek do míry přerozdělování ve svém regionu.

Alokační funkce

Literatura uvádí, že centrální vláda by měla zabezpečit národní veřejné statky pro veškerou populaci země. Decentralizované úrovně vlády by měly poskytovat místní veřejné statky, jejichž spotřeba je omezena na oblast dané územní samosprávy. Decentralizované zabezpečování některých veřejných statků ve srovnání s centrálním zabezpečováním přináší zlepšení blahobytu v Paretovském smyslu (OATES, 1977).
Alokační funkce tedy představuje hlavní odůvodnění pro decentralizaci. Podle (HYMANA, 2002) jsou územní samosprávy vytvářeny zejména proto, aby zabezpečovaly místní veřejné statky. Místními veřejnými statky budou typicky místní policie, požární ochrana, svoz komunálního odpadu, vodovodní a kanalizační síť, místní komunikace, údržba městských parků, veřejné osvětlení či poskytování základního vzdělání. Toto vymezení je však velmi obecné a skutečnost v jednotlivých zemích se liší.
Není-li obyvatel spokojen s úrovní či strukturou výdajů a daní na místní úrovni, může se přestěhovat na území jiné samosprávy, která mu z tohoto hlediska bude vyhovovat lépe (TIEBOUT, 1956).

2.5 Klasifikace příjmů decentralizovaných úrovní vlády

Existuje více způsobů třídění příjmů decentralizovaných úrovní vlády. Článek 9 Evropské charty územní samosprávy navrhuje rozdělení příjmů územních samospráv do dvou velkých skupin, na vlastní a transferové příjmy. Rozlišovacím prvkem tohoto členění je, zda územní samospráva může ovlivnit výši příjmu. Kromě vlastních a transferových příjmů mohou územní samosprávy často využívat i příjmy návratné, kterými jsou např. bankovní úvěry.

Vlastní (autonomní) příjmy jsou takové, jejichž výši může (buď libovolně nebo v omezeném rozsahu) územní samospráva měnit. Tyto příjmy mohou být fiskálního (daňového)

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

u, výluļné (celý výnos plyne do rozpoļtu dané veŚejné
ezi úrovnĎmi veŚejné vlády).

Výģe vlastních pŚíjmŢ, je v rámci vymezeném legislativou, kontrolována orgány územní samosprávy. Tyto pŚíjmy vģdy vznikají na území dané samosprávy a mohou pocházet z:

a) místních daní
b) daŔových pŚirážģek
c) uģivatelských poplatkŢ
d) vlastnĎho majetku a pŚípadnĎz vlastní podnikatelské ļinnosti.

Koncept vlastních pŚíjmŢ uvaģuje dvojí propojení mezi pŚíjmy a územní samosprávou:

1. PŚíjmy mají vztah k dané územní samosprávĎ protoģe tam vznikají. Je zde tedy geografické propojení.
2. Jedná se o pŚíjmy, které územní samospráva získává od obļanŢ (místních daŔových poplatníkŢ, uģivatelŢ veŚejných statkŢ, smluvních partnerŢ apod.). Znamená to, ģe zároveŔ existuje právní vztah, kdy územní samospráva má nezpochybnitelné právo získávat daný pŚíjem.

   Transferové pŚíjmy jsou takové, jejichģ výģi územní samospráva neovlivní. Mohou být fiskálního ļi nefiskálního charakteru, výluļné nebo sdílené, proporcionální ļi neproporcionální (dotace) apod. Jedná se o:

   a) sdílení daní
   b) dotace

   Dalģí kritéria tŚídĎní pŚíjmŢ jsou následující:

1. Podle toho, zda mohou územní samosprávy volnĎrozhodovat o vyuģití pŚíjmŢ:
   a) úļelové pŚíjmy ï pŚíjmy, které musí být pouģity ke stanovenému úļelu (financování statkŢ, sluģeb, majetku, programŢ), o kterém rozhodují jiné orgány neģ orgány dané územní samosprávy,
   b) neúļelové pŚíjmy ï pŚíjmy, které mohou být pouģity volnĎdle uváģení orgánŢ územní samosprávy, pŚi respektování legislativy upravující vyuģívání veŚejných prostŚedkŢ.
2. Podle vztahu mezi výģí pŚíjmŢ vznikající na území samosprávy:
   a) proporcionální pŚíjmy ï pŚíjmy, jejichģ výģe pŚímo závisí na výģi místnĎvybraných pŚíjmŢ; mohou být napŚíklad fiskálního ļi nefiskálního charakteru, výluļné ļi sdílené apod.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

dotace, které jsou neproporcionálními finanční mi

3. Podle počtu územních samospráv, které se na daném příjmu podílejí:
   a) výlučné příjmy či příjmy, které jako celek tvoří příjmy dané územní samosprávy; mohou být fiskální a nefiskální, vlastní či transferové apod.,
   b) sdílené příjmy či příjmy, které získává územní samospráva jako doplňkové k příjmům získávaným stejným způsobem jinou fiskální jednotkou (například centrální vládou).

2.5.1 Daňová autonomie

Spočívá v možnosti nižších vládních úrovní prostřednictvím legislativy upravit daňový základ a míru zdanění. Tedy přidělení daňových příjmů a daňové administrativy z centrální úrovně nižším územně správním celkům. Pouze zdanění (daně), které mohou být zvoleny nezávisle a nad kterými nižší úrovně vlády mají vlastní moc a administrativní práva, zajišťuje kompletní finanční autonomii. Pokud bereme v potaz klasifikaci daňových příjmů podle stupně kontroly nižších úrovní vlád (POLA, 1999).

Daňovými příjmy obcí v ČR, které mění ve sledovaném období od roku 1993 do roku 2007 určité prvky daňové autonomie, byla daň z nemovitostí (možnost změny korekčního koeficientu u sazby daně ze stavebních pozemků a ze staveb) a místní poplatky (daňová pravomoc omezená zákonem o místních poplatcích). Od roku 2005 začala platit novela zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, který podíl krajů na jednotlivých daňových výnosech (sdílených daních) zvýšil z původních 3,1 % na 8,92 % (PROVAZNÍKOVÁ, 2007).

2.5.2 Užitelské poplatky

Užitelské poplatky nelze považovat v pravém slova smyslu za daň. Uplatňují totiž princip ekvivalence. Zpoplatňování užitelů veřejných statků může být založeno na principu užitku, tak jako o něm pojednává například (MUSGRAVE, 1994), kdy subjekty platí za užitky, které čerpají. Užitelský poplatek může rovněž fungovat obdobně jako cena (hovoří se o modifikované ceně, protože se neutváří na trhu, ale rozhoduje se o něm veřejnou volbou a je následně administrativně stanoven) a redukovat nadměrnou poptávku, podporovat tržní principy a zákaznicky orientovaný přístup při poskytování veřejných statků a služeb.

Podle (PEKOVÉ, 1994) jsou užitelské poplatky vhodné pro zpoplatnění tzv. smíšených statků. V tomto případě teorie místních financí považuje užitelské poplatky za efektivnější

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

latí úmŋrnŋ spotŚebŋ smíġeného veŚejného statku. míġené veŚejné statky pŚedpokládá moġnost stanovení jednotky spotŚeby veŚejného statku, coġ je moġné jen u veŚejných statkŢ smíġených, jejichġ spotŚeba je z hlediska mnoġství dŋlitelná. ZároveŔ je nutná moġnost spotŚeby ze strany uġivatele.

Uġivatelské poplatky tedy nemusí být úļelovŋ vázaným pŚíjmem. Zpoplatnŋní veŚejných sluġeb je vġak v praxi vyuġíváno.

Financování veŚejných statkŢ prostŚednictvím uġivatelských poplatkŢ je moġné uplatnit, pokud je spotŚeba veŚejného statku konkurenļní, dŋlitelná a spotŚebitele lze ze spotŚeby vylouļit. (MUSGRAVE, 1994) uvádí jako pŚíklad vydávání licencí ļi poskytování sluġeb mŋstské dopravy. Ne vġdy je vġak vylouļení uġivatelŢ ze spotŚeby efektivní. Pokud jsou mezní náklady na pŚístup dalġích spotŚebitelŢ ke spotŚebŋ nulové, není dŢvod spotŚebu omezovat. Omezení spotŚeby stanovením uġivatelského poplatku by totiġ vedlo k podoptimální produkci.

PŚi zavádŋní uġivatelských poplatkŢ vġak existují jistá omezení. MŢġe totiġ dojít k ohroġení principu spravedlnosti dle platební schopnosti. Tato situace by nastala v pŚípadŋ, pokud by byly uġivatelské poplatky zavedeny na základní statky a sluġby (zejména vzdŋlání, zdravotní péļe a sociální sluġby). (JÍLEK, 2008) uvádí, ġe velký potenciál uġivatelských poplatkŢ proto nebývá z tŋchto dŢvodŢ vyuġit zejména v tranzitivních ekonomikách, kde poplatky za nŋkteré veŚejné sluġby jsou ze sociálních (nŋkdy i z politických) dŢvodŢ ļasto regulovány. Územní samosprávy bývají obvykle legislativnŋ omezovány ve výġi stanovených uġivatelských poplatkŢ, obvykle vġak mají urļitý stupeŔ volnosti ve stanovení uġivatelských poplatkŢ, nikoliv vġak volnost absolutní. Ļasto je stanoven alespoŔ horní limit poplatku. I kdyby vġak horní limit neexistovat, politický tlak by pravdŋpodobnŋ vedl ke stanovení uġivatelského poplatku na úrovni niġġí, neġ jsou skuteļné náklady dané sluġby.

Dalġím omezením jsou náklady na zavedení uġivatelských poplatkŢ. Tyto náklady musí být totiġ niġġí, neġ oļekávané výnosy. Celkové pŚíjmy z uġivatelských poplatkŢ jsou tedy omezeny.

Nejļastŋjġími uġivatelskými poplatky jsou poplatky za mýtné, sbŋr odpadu a vypouġtŋní odpadních vod.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

Majetkové daně jsou daně přímé, vybírané pravidelně i nepravidelně (např. daň z převodu nemovitosti). Tento druh daní se vztahuje k používání, vlastnictví nebo převodu majetku. Podle třídění OECD se jedná se o:

- pravidelné daně z nemovitého majetku (domácností, ostatní),
- pravidelné daně z movitého jmění (jednotlivců, společností),
- daně z pozůstalostí, dědické a darovací,
- daně z finančních a kapitálových transakcí,
- ostatní pravidelné a nepravidelné daně z majetku.

Daně z nemovitostí (z pozemků a ze staveb) jsou nejvhodnějším příjmem decentralizovaných úrovní vlády. Vztahují se totiž k pravidelnému užívání nebo vlastnictví nemovitého majetku a jsou vyjádřeny procentní sazbou ze základu daně. Dalším možným vyjádřením je daň jednotková, která je vyjádřena v naturálních jednotkách (např. podle pozemkové výměry).

Daně z nemovitostí mají velký význam pro územní rozpočty. (JOUMARD, 2003) uvádí následující:

a) daňová základna je nemobilní,
b) je jednoznačné, čím příjmem je daň placená z konkrétního nemovitého majetku,
c) je obtížné vyhnout se této dani,
d) uplatnění principu užitku,
e) výnos daně je poměrně dobře predikovatelný, stabilní, málo citlivý na krátkodobé ekonomické výkyvy.

Soulad s principem užitku vysvětluje např. (OATES, 1999), (HAMILTON, 1976), (FISCHEL, 1992). Vlastníci nemovitostí platí prostřednictvím těchto daní za služby veřejné infrastruktury v místě, kde je nemovitost situována. Zlepšení úrovně místních veřejných statků a služeb se pravděpodobně odrazí v hodnotách nemovitostí a dojde následně ke zvýšení výnosu daní z nemovitostí (je-li základem daně tržní cena nebo ocenění na ní založené). Tomuto názoru oponuje zejména (MIESZKOWSKI, ZODROW, 1989), kteří považují rozdíly v místním zdanění za skutečnost, která má distorzní efekty na rozhodování ekonomických subjektů a odrazuje od investic.

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

dŊh argument ve prospŊch této danŊ spoļívající nadmŊrného daŔového bŚemene. Výnosy z pŢdy totiģ mají, vzhledem k tomu, ģe nabídka pŢdy je cenovŊ neelastická, charakter ekonomické renty.

Pokud se jedná o decentralizaci daní z ļistého bohatství, daní za zmŊnu vlastnictví majetku prostŚednictvím dŊdictví nebo darování a daní z finanļních a kapitálových transakcí, lze je povaģovat za ménŊ vhodné neģ danŊ z nemovitostí. Jejich základny jsou totiģ podstatnŊ mobilnŊjģí a také je lze povaģovat za nástroj redistribuce.

I pŚesto, ģe výnos majetkových daní není vysoký ve srovnání s danŊmi dŢchodovými ļi spotŚebními, výhody daní z majetku a zejména daní z nemovitosti jakoģto pŚíjmŢ územních rozpoļtŢ vyuģívá Śada zemí (zejména Austrálie, Kanada, Irsko, Nový Zéland, Mexiko, Velká Británie a v menģí míŚe i Korea, Francie, Nizozemí a USA).

I pŚes nesporné výhody danŊ z nemovitostí pro decentralizované úrovnŊ vlády jsou vġak zemŊ, které ji vyuģívají v omezeném rozsahu nebo vŢbec. V tranzitivních ekonomikách ļi v rozvojových zemích existují problémy s identifikací vlastníkŢ majetku, coģ zpŢsobuje tŊģkosti pŚi správŊ danŊ. Hlavním problémem této danŊ je vġak oceŔování nemovitosti, kdy daŔový základ zahrnuje zhodnocení nemovitosti (BAHL, 1995). Malá mobilita daŔové základny vġak nemusí vģdy platit. Ļást staveb je prŢmyslového charakteru a prŢmyslový kapitál mŢģe být velmi mobilní. Proto by stavby urļené k bydlení mŊly být zdaŔovány plnou daní z nemovitostí, zatímco stavby prŢmyslového charakteru pouze takovou výģí danŊ, která odpovídá mezním nákladŢm na poskytnutí veŚejných sluģeb (jako jsou ļistiļky odpadních vod, komunikace aj.).

Nevýhodou majetkových daní je pŚedevġím jejich omezený výnosový potenciál. Výnosy majetkových daní totiģ nepŚevyġují ani 5 % HDP. To je vġak nedostaļující pŚíjem na zajiġtŊní místních veŚejných statkŢ. Pokud není daŔ z nemovitostí upravena o vliv inflace tím, ģe se zmŊní sazba ze základu danŊ, dochází k poklesu jejího reálného výnosu.

UplatŔování majetkových daní se v souļasných daŔových systémech povaģuje za podmínku spravedlivého zdanŊní zaloģeného na principu platební schopnosti, v nŊmģ majetek doplŔuje dŢchody a spotŚebu (LÁCHOVÁ, 2007). DanŊ z nemovitostí vġak bývají vnímány i jako nespravedlivé, protoģe mohou být v kolizi právŊ s principem platební schopnosti. Vlastnictví nemovitostí mŢģe totiģ být výsledkem minulých a ne souļasných pŚíjmŢ. Není zde tedy záruka schopnosti tuto daŔ platit. PŚestoģe danŊ z nemovitostí mají i jisté nevýhody, jsou vyuģívány témŊŚ ve vġech daŔových systémech.

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

ļ ností

Daně ze zisků společností, ačkoliv se celkově jedná o významné zdroje příjmů veřejných rozpočtů, nejsou obvykle považovány za vhodný zdroj příjmů územních samospráv. Decentralizace této daně je spojena s problémy, vlétně vysoké volatility daňových příjmů, vysoké mobility daňové základny, možností daňové konkurence, vysokými administrativními náklady a distorzí v produkci, obchodu a tocích kapitálu v rámci jedné národní ekonomiky. Pokud by daň ze zisků měla být decentralizována, musel by být sjednocen postup alokace zdanitelných zisků mezi samosprávami, kde dané korporace působí. To však vyvolává vysoké náklady na administrativu a shodu. Centralizace této daně přináší výrazně jednodušší a levnější správu (JÍLEK, 2008).

Vyšší volatilita příjmů z této daně v porovnání s ostatními daňovými příjmy je problémem pro územní rozpočty z toho důvodu, že jejich výdaje bývají často nekorelovány nebo negativně korelovány s hospodářským cyklem (JOUMARD, 2003). Spoléhání se na tuto daň může destabilizovat územní rozpočty a vyvolat, z hlediska fiskální politiky, nežádoucí procyklické chování územních rozpočtů.

Je poměrně obtížné nalézt argumenty pro decentralizaci daně ze zisků společností. Argumentem ve prospěch decentralizace této daně je, že může být koncipována na principu ekvivalence jako úhrada za využívání veřejných statků (KUBÁTOVÁ, 2003). Společnosti využívají některé veřejné statky (zejména infrastrukturu) v zemi a místě, kde mají sídlo a provozovny. To je taky jeden z faktorů, který jim umožňuje dosahovat zisku. Proto se nabízí zdanění tohoto zisku tou úrovní vlády, která dané veřejné statky poskytuje a financuje. Lze také v poměru, v jakém společnosti užívají národní a místní veřejné statky, uvažovat o sdílení této daně.

Každopádně daně ze zisků společností tvoří významnou část příjmů rozpočtů územních samospráv v mnoha zemích (např. Kanada, ČR, Finsko, Německo, Japonsko, Švýcarsko, Turecko a USA), obvykle však na principu sdílení celostátního výnosu daně. Jejich hlavní výhodou je, že obvykle poskytují poměrně vysoký výnos. Vzhledem k tomu, že daňová konkurence působí i mezinárodně, dochází v posledních letech ke snižování sazeb daní ze zisků společnosti.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

...gby

Daně na zboží a služby jsou obvykle jednými z nejvýnosnějších daní v ekonomikách a zároveň i velmi významným příjmem decentralizovaných úrovní vlády. Jedná se o nepřímé daně, které mohou být uvaleny jako:

a) univerzální (všeobecné) daně, které zahrnují zejména daně z přidané hodnoty a daně prodejní,
b) daně na specifické zboží a služby, které zahrnují zejména akcízy.

Všechny tyto daně se ukládají na prodeje výrobců a obchodníků s předpokladem, že tito navýší cenu své produkce či prodávaného zboží a přesunou tak daň na spotřebitele. Jedná se tedy o zdanění spotřeby (KUBÁTOVÁ, 2003). Zatímco všeobecné prodejní daně i akcízy byly tradičním příjmem vlád v mnoha zemích a mají dlouhou historii, DPH byla zavedena do daňových systémů až od 60. a 70. let 20. století. Podíl daní na zboží a služby na daňových příjmech místních úrovní vlády v OECD a EU narůstá od 70. let minulého století. Česká republika je svým podílem těchto daní (konkrétně DPH) na daňových příjmech územních samospráv pomě rně výjimečná.

Ve většině zemí převládají centralizované daně na zboží a služby, bez jakýchkoliv pravomocí na decentralizovaných úrovních vlády. Výnos těchto daní je do rozpočtů decentralizovaných úrovní vlády obvykle směřován formou podílu na celostátním výnosu.

Otázka decentralizace daní na spotřebu je aktuální zejména ve federacích. Hlavní otázkou při řešení možné decentralizace daní na spotřebu je způsob ošetření obchodu mezi jednotlivými státy. Mohou být využity dva principy: princip místa určení (častěji používaný) a princip místa původu. Použití těchto principů má rozdílné dopady na možnost daňových úniků, na administrativní náklady zdanění a na distribuci daňového výnosu.

V rámci principu místa určení jsou spotřební daně uvalovány tam, kde jsou produkty spotřebovány, je tedy zdaňována konečná spotřeba. Při tomto uspořádání jsou zdaněny importy, zatímco exporty jsou nezdaněny. Tento princip zvyšuje možnosti daňových úniků, protože vytváří silnou motivaci nadhodnocovat exporty a podhodnocovat importy. Záleží potom na spolupráci při správě daní, jak se podaří tyto problémy řešit. Princip místa původu znamená, že zboží a služby jsou zdaněny tam, kde jsou vyprodukovány, jedná se tedy o zdanění produkce. Potenciál daňových podvodů je zde menší.

Všeobecné daně na zboží a služby, zejména daň z přidané hodnoty či DPH, jsou jedním z nejdůležitějších zdrojů financování veřejných výdajů rozvinutých zemí (s výjimkou USA,

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

, a to jak na úrovni federální (centrální), tak na úrovni
ích i na úrovni místí (LR, Turecko, Španělsko, Portugalsko, Rakousko).

Daň z přidané hodnoty je uvalována na přidanou hodnotu na jednotlivých stupních zpracování a prodeje, s možností odpočtu daně na vstupu. Jedná se tedy o daň vícefázovou a neduplicitní.

Specifická daň ze spotřeby či akcízy jsou daně uvalované na konkrétní produkt či omezený rozsah produktů. Mohou být uvaleny v kterékoliv fázi produkce nebo distribuce. Obvykle jsou to daně jednotkové s pevnou sazbou na základ vyjádřený v naturálních jednotkách (váha, množství). Obvykle se jedná o daně z tabákových výrobků, lihu, alkoholických nápojů či minerálních olejů.

Akcízy mohou být vhodným příjmem pro decentralizované úrovně vlády, i když jejich příjmový potenciál je obecně nižší než u všeobecných daní na spotřebu. Výhodou specifických daní ze spotřeby je jejich poměrně jednoduchá správa i na decentralizované úrovni. Distorzní účinky na alokaci práce a kapitálu jsou malé, pokud daně vycházejí z principu místa určení. Jedná se vlastně o daně zdaňující rezidenty, které obvykle nejsou natolik vysoké, aby způsobily migraci. Pokud by však byly daně uloženy dle principu původu, pravděpodobně by se projevily distorzní účinky. Firmy by se mohly vyhnout dani přesouváním za předpokladu, že jejich produkce není závislá na specifických místních faktorech. Pokud se liší sazby specifických daní ze spotřeby mezi státy ve federaci, může docházet k daňovým distorzím a neefektivnostem. Existují dva hlavní problémy s efektivností decentralizace akcízů:

1. Přeshraniční nákupy, jež mohou být významné tehdy, jsou-li náklady na přepravu zboží relativně nízké. Je relativně snadné nakoupit a platit daň v územní samosprávě s nižší sazbou a vyvézt produkty do samosprávy s vyšší sazbou daně. Daňová konkurence však pravděpodobně sníží velikost tohoto problému.
2. Akcízy způsobí distorzi na trhu zdaněného zboží. Tato distorze může být významná, pokud jsou tyto daně hlavním (významným) zdrojem financování místních veřejných statků.

   Akcízy také mohou být uvalovány na principu ekvivalence. Příkladem mohou být daně ze spotřeby tabáku či alkoholických nápojů, kdy výnos daní může být účelově vázán na výdaje na zdravotní péči nebo daně z uhlovodíkových paliv či z užívání motorových vozidel ve vazbě na financování výstavby a udržování silniční sítě.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

od 1. 1. 2008 (bez SFDI, poplatkŢ a pokut)

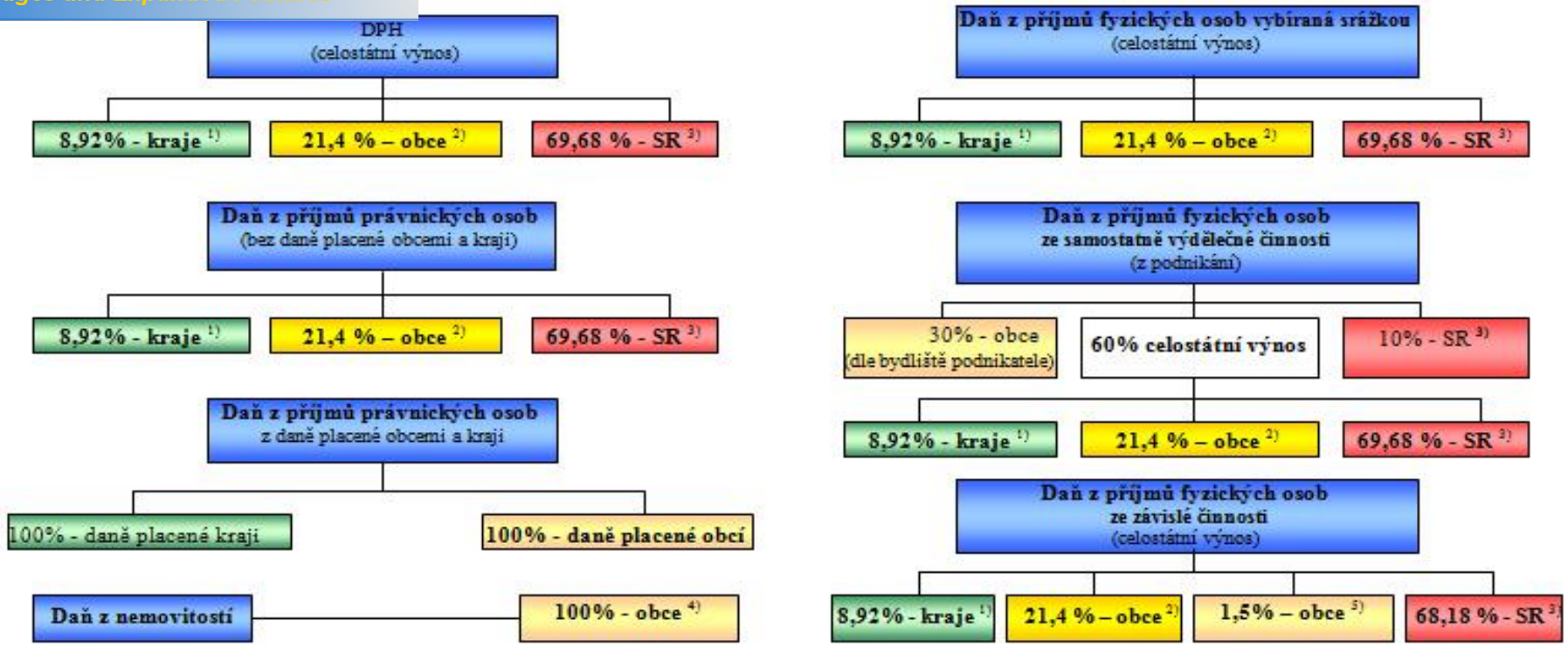

Vysvětlivky:

1) Každý kraj se na procentní části celostátního hrubého výnosu daně podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o RUD, v platném znění

2) Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě:
1. kritéria výměry katastrálních území obce
2. prostého počtu obyvatel v obci
3. násobků postupných přechodů

3) Příjmy státního rozpočtu

4) Výnos daně z nemovitostí; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází.

5) Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci.

Zdroj: (MFIN, 2010)

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

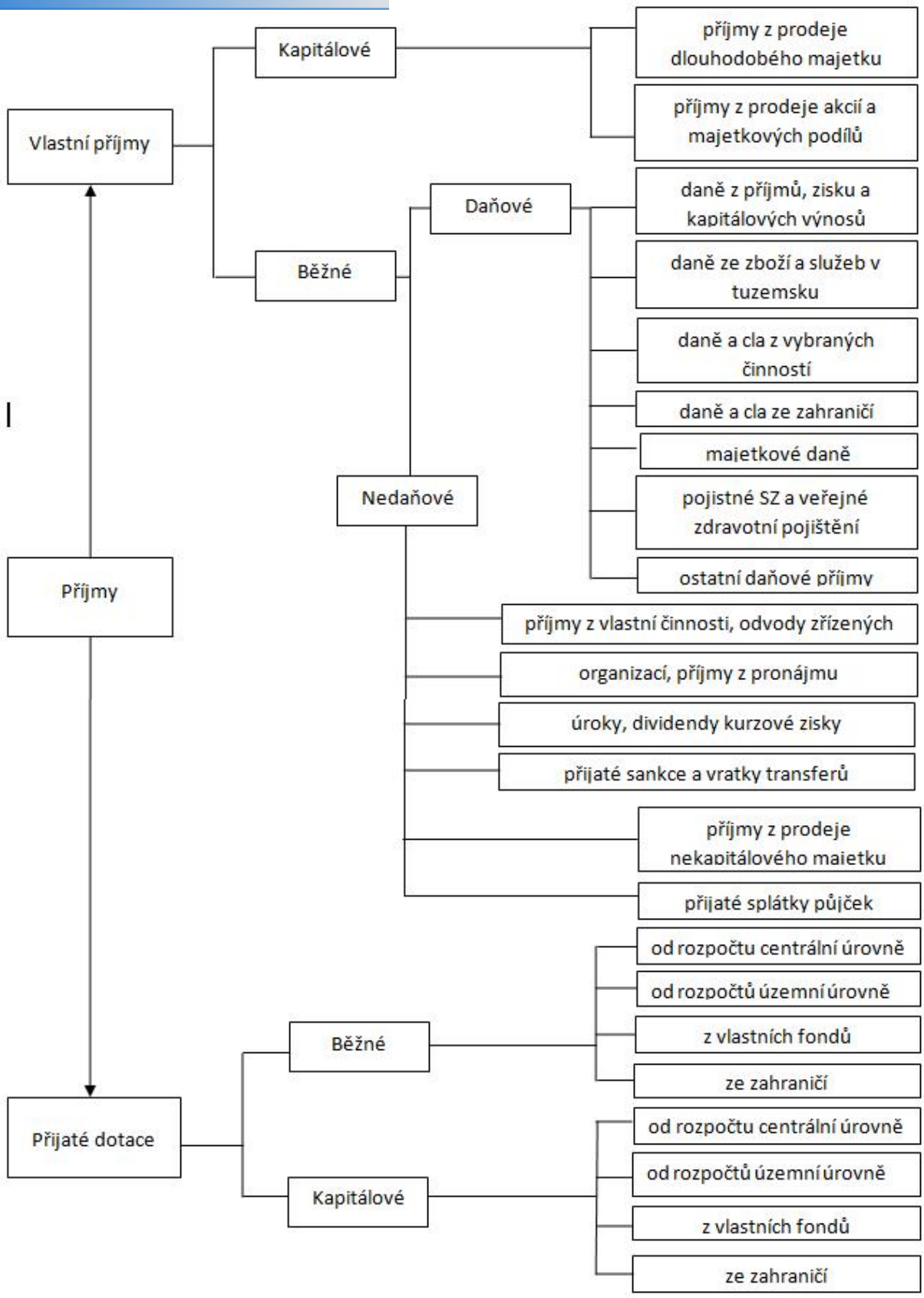

Zdroj: (PROVAZNÍKOVÁ, 2007)

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

Podle (OATES, 1972) gadhy z decentralizovaných systémů veřejné vlády nemůže fungovat bez podpory centrální vlády prostřednictvím dotací.

Dotace poskytují decentralizovaným úrovním vlády dostatečné finanční prostředky a vyrovnávají tak rozdíl mezi jejich vlastními, zejména daňovými, příjmy a jejich objektivními výdajovými potřebami. Dotace od centrální vlády decentralizovaným úrovním vlády mohou pomoci řešit i některé neefektivnosti způsobené decentralizací (BOADWAY, 2006).

Dle literatury je důvodem pro poskytování dotací snaha o dosažení spravedlnosti v rozdělování a alokační efektivnosti.

Rozlišujeme dvě široké kategorie dotací, které mají rozdílný dopad na územní samosprávy z hlediska jejich fiskální samostatnosti a jejich chování. Jedná se o dotace účelové a neúčelové.

Účelové dotace musí příjemce vynaložit na předem stanovený účel nebo konkrétní veřejný statek. Rozlišujeme účelové **dotace mandatorní**, které jsou v podstatě vynutitelnými závazky poskytovatele vůči příjemci dotace. Zákonná legislativa a navazující normy určují velikost i podmínky poskytnutí dotace. Mandatorní účelové dotace mohou být podmíněny finanční spoluúčastí příjemce nebo poskytovány v paušální fixní částce. Účelové dotace mohou mít podobu i tzv. **diskreční dotace**. Diskreční dotace nejsou nárokové, mají často pouze limitovaný časový horizont poskytování a týkají se zejména specifických infrastrukturních projektů, či řešení následků přírodních katastrof.

U **neúčelových dotací** může územně správní celek sám rozhodnout, na jaký účel danou dotaci použije. Nemusí být povinně vynaloženy na konkrétní veřejný statek. Mandatorní neúčelové dotace mohou mít podobu všeobecných dotací nebo blokových dotací. Oba typy dotací zvyšují příjmy územní samosprávy bez toho, aby měnily relativní ceny poskytovaných statků. Bloková dotace bývá přiřazována k vymezenému účelu. Vzhledem k tomu, že se nejedná o účelovou dotaci, využití dotace příjemcem nepodléhá kontrole. Výstupy mohou být regulovány např. prostřednictvím nastavených standardů preferovaných veřejných statků.

Neúčelové dotace mohou být poskytovány v paušální fixní částce nebo mohou být vztaženy k příjmovému úsilí územní samosprávy. Tedy čím více příjmů územní samospráva sama získá, tím více dostane dotací. Tato skutečnost je však v konfliktu s principy fiskálního vyrovnání, ke kterému bývají neúčelové dotace využívány (JÍLEK, 2008).

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

ání dotací decentralizovaným úrovním vlády:

ení efektivnosti, spravedlnosti a stability, které jsou rŢzným zpŢsobem delegovány na decentralizované úrovnĚ vlády,

b) politické ļi institucionální, kdy je moģné decentralizované úrovnĚ vlády považovat spíše za vykonavatele politiky centrální vlády (GRAMLICH, 1977).

Hlavní úļely poskytování dotací podle (OATESE, 1999):

a) internalizace pozitivních externalit plynoucí z jedné územní samosprávy do jiné,
b) fiskální vyrovnání mezi jednotlivými územními samosprávami,
c) udrģení spravedlivĚjšího a efektivnĚjšího daŇového systému. Chce-li vláda kontrolovat míru zdanĚní decentralizovaných úrovní vlády, mŢše omezit místní daŇovou autonomii a poskytovat dotace územním samosprávám, aby byly schopny plnit úkoly, které se po nich vyģadují.

(BIRD, 2000) uvádí tŚi klíļové faktory pro sestavení dotaļních systémŢ územních samospráv:

- objem prostŘedkŢ k rozdĚlení pro decentralizované úrovnĚ vlády (vertikální dimenze dotaļního systému),
- princip rozdĚlení dotací mezi jednotlivé územní samosprávy (horizontální dimenze dotaļního systému),
- úļelovost dotací.

Redistribuļní funkce dotací

(BOADWAY, 2006) uvádí, ģe redistribuļní charakter dotací spoļívá v následujících prvcích:

- nĚkteré dotace jsou explicitnĚ redistribuļní v tom smyslu, ģe jejich výše je navázána na nĚkteré charakteristiky pŘíjemce, jako je potŘeba financování ļi velikost daŇové základny.
- jiné dotace jsou redistribuļní, jsou-li uvaģovány spoleļnĚ se zpŢsobem jejich financování. Dotace, které jsou poskytovány ve fixní ļástce na obyvatele vše m územním samosprávám, jsou redistribuļní proto, ģe jsou financovány z celostátních daní, na kterých se více podílejí samosprávy s vyšší daŇovou základnou na osobu. Hlavní argumenty pro poskytování dotací z hlediska rovnosti jsou:

a) dosahování horizontální fiskální rovnosti mezi územními samosprávami, nĚkdy oznaļované jako fiskální vyrovnání,
b) zajištĚní národních standardŢ preferovaných veŘejných statkŢ na celém území státu,
c) meziregionální zajištĚní.

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

t dotace podobu brutto vyrovnávacího schématu nebo
émata vţak dosahují stejných výsledkŢ.

- Brutto vyrovnávací schéma funguje tak, ţe federální vláda uvaluje celostátní daně a pouţívá je k poskytování dotací územním samosprávám v závislosti na jejich fiskální kapacitě. Brutto schéma dokáţe replikovat výsledek netto schématu přerozdělování. K tomuto účelu v rozpočtu centrální vlády v poměru k výdajovým potřebám centrální vlády. V této souvislosti se hovoří také o vertikálních dotacích.
- Netto vyrovnávací schéma je samofinancující se. To znamená, ţe dotace územním samosprávám s nízkou fiskální kapacitou jsou financovány dotacemi od územních samospráv s vyţší fiskální kapacitou. V této souvislosti se hovoří o horizontálních dotacích.

Pokud centrální vláda uloţí decentralizovaným úrovním vlády nové úkoly či zvýší minimální standardy veřejných statků, měla by také poskytnout další dotace ve výši odpovídající uskutečněné změně(JÍLEK, 2008).

Dotace a efektivnost

Dotace bývají vyuţívány jako nástroj ke zvýšení efektivnosti fungování ekonomiky. Účelové dotace se spoluúčastí mohou pomoci korigovat pozitivní externality vytvořené na základě výdajových programů územních samospráv. Při pouţití účelových dotací se spoluúčastí se jedná o tzv. Pigoův přístup k internalizaci externalit, kdy by velikost dotace měla odráţet vytvořené externí uţitky.

Velikost vertikální fiskální nerovnováhy můţe být nastavena a následně dotacemi vyplňována tak, aby minimalizovala moţnost a motivaci územních samospráv k neţádoucí daňové konkurenci s ostatními samosprávami. Centrální vláda můţe preferovat poskytování dotací pro financování místních veřejných statků před zvýšením daňové autonomie decentralizovaných úrovní vlády nebo před sdílením daňové základny. Důvodem mohou být:

a) distorzní efekty místního zdanění,
b) vysoké administrativní náklady místního zdanění,
c) snaha kontrolovat celkovou výši výdajů decentralizovaných úrovní vlády (BOADWAY, 2006).

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

Veřejné výdaje jsou v podstatě dány politickou volbou vlády. Představují náklady na vládou garantované a poskytované služby a statky. Existují náklady zabezpečení statků a služeb prostřednictvím veřejných rozpočtů. Veřejné výdaje se obvykle interpretují jako částky, které se objevují v účtech veřejného sektoru. Řada výdajů soukromého sektoru je výsledkem vládou zavedených pravidel, nařízení a zákonů.
Činnosti vlády vyplývají z ideologie, ale také z pokusů vlády vyrovnat se s neefektivnostmi alokace a distribuce, které byly způsobeny tržním selháním. Vláda proto zabezpečuje veřejné statky spolu s transferovými platbami jako reakci na kolektivní poptávku voličů.

Veřejné výdaje představují především vládní nákupy běžných statků (práce, spotřební zboží) a služeb a kapitálových statků a služeb (investice do infrastruktury, školství, zdravotnictví). Další součástí veřejných výdajů jsou transferové výdaje. Neboli výdaje na penze, subvence úroky z dluhů, dávky v nezaměstnanosti atd. Tyto výdaje nepředstavují nároky na zdroje společnosti ze strany veřejného sektoru, jako je tomu v případě veřejných výdajů za statky a služby. Transfery jsou redistribucí zdrojů mezi jednotlivce žijící v dané společnosti (STRECKOVÁ, MALÝ, 1998).

Veřejné výdaje jsou jedním z nástrojů, který slouží pro stanovení proporcí mezi soukromým a veřejným sektorem. Veřejné výdaje centrálního rozpočtu zahrnují vládní výdaje a transferové platby. Vládní výdaje jsou výdaje související s realizací základních fiskálních funkcí vlády. Jde o výdaje na nákup statků a služeb nebo na jejich produkci v rámci veřejného sektoru. Transfery souvisí s redistribuční funkcí vlády a představují jednostranný, nenávratný pohyb finančních prostředků ze státního rozpočtu ve prospěch jednotlivců. Transfery nepřinášejí žádnou ekonomickou protihodnotu, avšak jen na první pohled, protože ve skutečnosti podporují růst spotřeby a přispívají k dobrému sociálnímu a politickému klimatu, které je nezbytné pro plynulý chod ekonomiky. Veřejné výdaje jsou podstatně zastoupeny v rámci agregátní poptávky. Tyto výdaje lze definovat jako výdaje vlády, nebo jako výdaje agregující státní rozpočet a výdaje parafiskálních fondů apod. Při realizaci srovnávacích analýz je třeba vzít v úvahu míru této agregace veřejných výdajů. Výše veřejných výdajů není libovolná, ale je limitovaná. Tak jako každý ekonomický subjekt, má i stát určitý limit (vládní rozpočtové omezení), který souvisí s daňovou únosností a který vychází z možností veřejných příjmů.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

výdajů je třeba řešit několik zásadních otázek, které jich struktury a efektivnosti těchto výdajů.

Veřejné výdaje nejsou nějakou fixní, neměnnou veličinou, ale jejich velikost je ovlivňována celou řadou faktorů různého charakteru a různého vlivu. Mezi hlavní příčiny rostoucího objemu veřejných výdajů jsou uváděny podstatné změny, které probíhají ve společnosti.

Nalezení optimální výše veřejných výdajů v rozpočtu je spojeno s řadou problémů. Jedním z nich je nemožnost objektivního hodnocení (ocenění) kolektivních statků a externalit, to znamená, že nejsme schopni určit výši nákladu (výdaje) potřebného k poskytnutí určitého veřejného statku. Proto ekonomická analýza veřejných výdajů si klade za cíl objasnit společensky pomě̌ované ekonomické náklady a přínosy projektů, které mají veřejný charakter. Každá analýza se potýká s kritérii efektivnosti a spravedlnosti (s otázkou kompromisu mezi efektivností a spravedlností) (DUBEN, 2000).

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

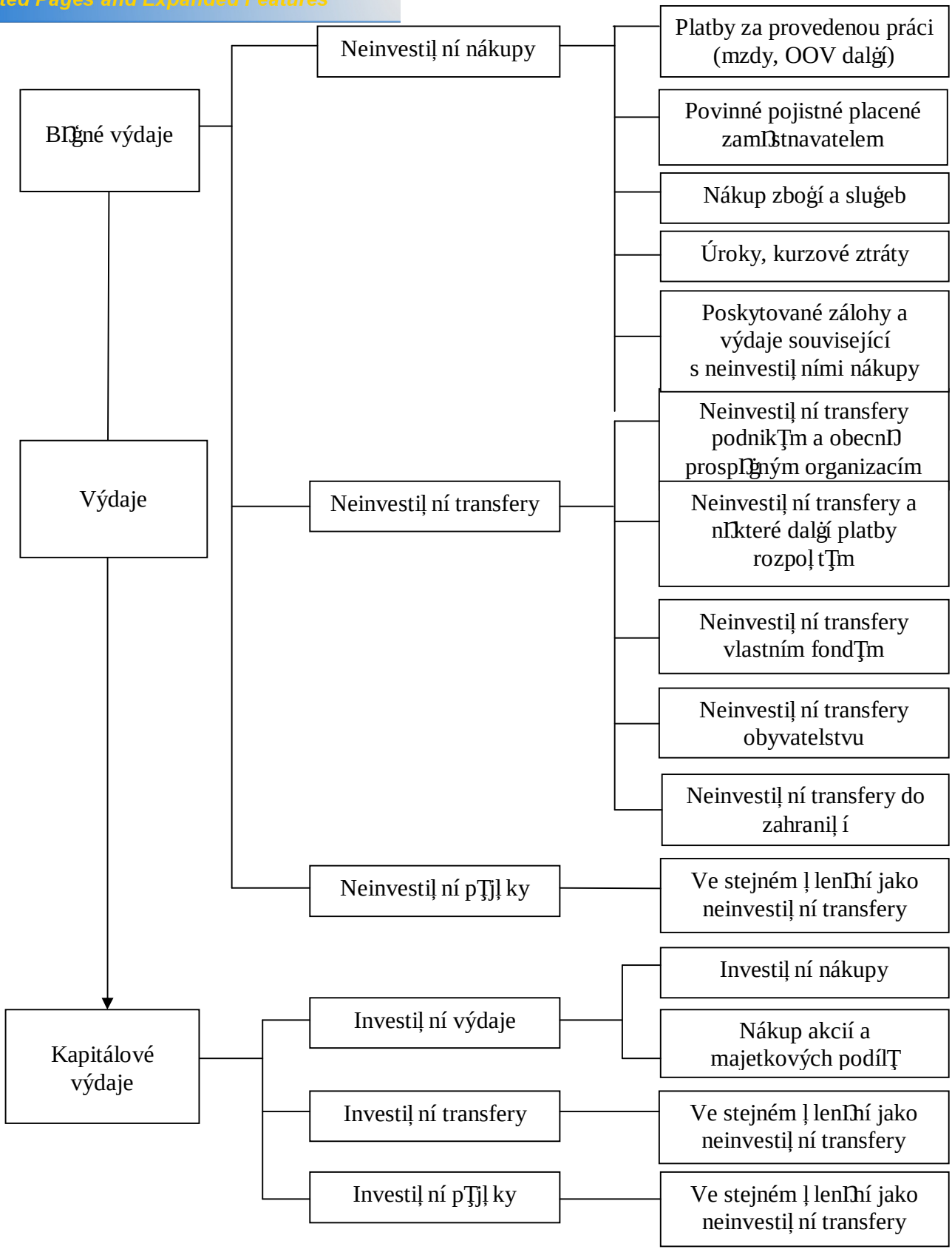

Zdroj: (PROVAZNÍKOVÁ, 2007)

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

ení fiskální decentraliz ace

Dle (JILKA, 2008) je decentralizace komplexem rŢzných konceptŢ, který zahrnuje fiskální, politickou i administrativní dimenzi. Fiskální toky vţak mohou být vyuţity k hodnocení pouze nŕkterých aspektŢ decentralizace.

V analýzách fiskální decentralizace se obvykle pouţívají tyto skupiny ukazatelŢ:

1. Decentralizaţní pomŕry
   a)Výdajové decentralizaţní pomŕry:
      - agregátní,
      - odvŕtvové.
   b) PŘíjmové decentralizaţní pomŕry:
      - ukazatele pŘíjmové decentralizace,
      - ukazatele daŇové decentralizace.
2. Ukazatele finanţní a daŇové autonomie

Pro srovnání mezinárodních pŘíjmŢ a výdajŢ je moţné pouţít data a údaje Mezinárodního mŕnového fondu (International Monetary Fund - IMF), Vládní finanţní statistiky (Government Financial Statistics - GFS), Svŕtové banky, OECD a Eurostatu, nebo od národních statistických úŘadŢ ţi ministerstev financí.

Údaje a data, která zveŘejňuje GFS jsou vhodná jak pro mezinárodní srovnání, tak i pro porovnání ţasové. Tato skuteţnost je moţná díky stanoveným normám a standardŢm pro výpoţty publikovaných výdajŢ. V GFS mŢţeme nalézt pŘedevţím údaje hodnotící veŘejné finance jednotlivých zemí. Ne vţechny ze 149 zemí vţak uvádŕjí data charakterizující niţší vládní úrovnŕ GFS pouţívá údaje centrálních úrovní vlád., státní ţi provinţní úrovní a úrovní místních.

Podle metodik GFS se výdaje ţlenŕní dle druhu a funkcí. Funkţní ţlenŕní výdajŢ je pak vhodné pro analýzu decentralizace jednotlivých sektorŢ (zdravotnictví, ţkolství, apod.). V decentralizaci jednotlivých výdajŢ se zemŕ výraznŕ liší. Pokud jde o druhové ţlenŕní výdajŢ, to rozliţuje bţţné a kapitálové výdaje. DŢleţitým prvkem výdajové decentralizace je autonomie v rozhodování o výdajích. Tuto vţak metodika GFS nezohledňuje. Mezi výdaji niţších vládních úrovní jsou zahrnuty i výdaje, na které se nevztahuje jejich rozhodovací pravomoc.

GFS ţlení pŘíjmy na daŇové, nedaŇové, dotace mezi úrovnŕmi vlády a ostatní dotace. Opŕt Ani z tŕchto údajŢ vţak nelze zjistit stupeŇ daŇové autonomie niţších úrovní vlády.

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

ní decentralizace vznikají urļité problémy. V návrhu , jsou prezentována rŢzná mŊ Ś ení daŔ ové autonomie a výnosŢ z decentralizace, tedy schopnosti niģģích úrovní vlády zvyģovat danŋ OECD kaģdoroļnŋ uvádí zmŋny ve stanovení rozhodovacích kompetencí a nové výsledky o stupni fiskální decentralizace vģech 23 ļlenských zemí. Momentálnŋjsouŋk dispozici data v prŢbŋhu let 1965 aģ 2007. Ukazuje se, ģe souļasná mŊ Ś ení vŋ tģinou mají tendenci k podstatnému nadhodnocení rozsahu fiskální decentralizace. ZároveŔ lze Ś íci, ģe ve vŋ tģinŋ zemí OECD docházelo bŋhem posledních tŚ í desetiletí ke zvyģování miry fiskální decentralizace (STEGARESCU, 2005).

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

ráce

Cíl

Hlavním cílem diplomové práce je kvantifikovat a zhodnotit, míru fiskální decentralizace a její vývoj v Ļeské republice.

Metody sbČru dat

Podklady pro diplomovou práci byly získány z webových stránek ministerstva financí (MFIN), svČtové banky (WB), Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD), Eurostatu a vládní finanļní statistiky (GFS).

Tab. 2: PouĜité ukazatele a zdroje dat

Ukazatel	symbol	databáze
celkové pĜíjmy decentralizované úrovnČ vlády	R_{DV}	EUROSTAT - GFS
celkové pĜíjmy veĜejné vlády	R_{VV}	EUROSTAT - GFS
dotace pĜijaté decentralizovanou úrovní vlády od ostatních úrovní vlády	D_{DV}	EUROSTAT - GFS
dotace pĜijaté mezi úrovnČmi vlády	D_{MV}	EUROSTAT - GFS
daĖové pĜíjmy decentralizovaných úrovní vlády	$T^{(a, b, c, d.1, d.2)}{}_{DUV}$	OECD REV. STATISTICS
nedaĖové pĜíjmy decentralizovaných úrovní vlády	N_{DUV}	MFIN
kapitálové pĜíjmy decentralizovaných úrovní vlády	K_{DUV}	MFIN
daĖové pĜíjmy dec. úrovnČ vlády	T_{DV}	MFIN
daĖové pĜíjmy veĜejné vlády	T_{VV}	EUROSTAT - GFS
kapitálové pĜíjmy veĜejné vlády	K_{VV}	EUROSTAT - GFS
nedaĖové pĜíjmy veĜejné vlády	N_{VV}	EUROSTAT - GFS
celkové výdaje decentralizované úrovnČ vlády	E_{DV}	EUROSTAT - GFS
transfery poskytnuté decentralizovanou úrovní vlády (bČžné i kapitálové),	$Tr_{DV(-)}$	EUROSTAT - GFS
celkové výdaje veĜejné vlády	E_{VV}	EUROSTAT - GFS
transfery poskytované mezi úrovnČmi vlády (bČžné i kapitálové	$Tr_{MV(-)}$	EUROSTAT - GFS
dotace pĜijaté decentralizovanou úrovní vlády od ostatních úrovní vlády	$D_{DV(+)}$	OECD REV. STATISTICS
dotace pĜijaté mezi úrovnČmi vlády	$D_{MV(+)}$	OECD REV. STATISTICS
výdaje centrální úrovnČ vlády	E_{CV}	EUROSTAT - GFS
dotace pĜijaté centrální úrovní vlády od ostatních úrovní vlády	$D_{CV(+)}$	OECD REV. STATISTICS

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

byly vyjádřeny hodnoty míry fiskální decentralizace l byl dostatek údajů pro výpočet daného ukazatele i ve vybraných zemích, bylo provedeno srovnání. Jednotlivé výsledky jsou znázorněny prostřednictvím tabulek a grafů.

Metodika práce

1) vymezení základních pojmů týkajících se fiskální decentralizace,
2) výběr a studium vybrané odborné literatury a internetových stránek, které pojednávaly o decentralizaci a fiskální decentralizaci v České Republice a vybraných zemích,
3) shromažďování dat a údajů získaných prostřednictvím konzultací,
4) výpočty míry fiskální decentralizace v ČR,
5) vyhodnocení zjištěných výsledků.

Vzorce pro zjištění míry fiskální decentralizace:

Ukazatel příjmové decentralizace

$$RD_1 = (R_{DV}-D_{DV(+)})/(R_{VV}-D_{MV(+)})$$

R_{DV} - celkové příjmy decentralizované úrovně vlády

R_{VV} - celkové příjmy veřejné vlády

D_{DV} – dotace přijaté decentralizovanou úrovní vlády od ostatních úrovní vlády

D_{MV} – dotace přijaté mezi úrovněmi vlády

Ukazatele výdajové decentralizace

$$ED_1 = (E_{DV}-Tr_{DV(-)})/(E_{VV}-Tr_{MV(-)})$$

E_{DV} – celkové výdaje decentralizované úrovně vlády,

$Tr_{DV(-)}$ – transfery poskytnuté decentralizovanou úrovní vlády (běžné i kapitálové),

E_{VV} – celkové výdaje veřejné vlády, souhrn výdajů centrální vlády a decentralizovaných úrovní.

$Tr_{MV(-)}$ – transfery poskytované mezi úrovněmi vlády (běžné i kapitálové).

Transfery od nižších decentralizovaných úrovní vlády jsou připočteny centrální vládě. Příjemce prostředků pak rozhoduje o aplikaci zdrojů. Tohle je vhodné v případě, že převládá poskytování neúčelových neboli nepodmíněných dotací. Rozhodování o alokaci zdrojů

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

o základní ukazatel fiskální decentralizace pouţívá

$$ED_2 = (E_{DV}-D_{DV(+)})/(E_{CV}-D_{CV(+)}) + (E_{DV}-D_{DV(+)})$$

E_{DV} – celkové výdaje decentralizované úrovně vlády,

$D_{DV(+)}$ – dotace přijaté decentralizovanou úrovní vlády od ostatních úrovní vlády,

E_{VV} – celkové výdaje veřejné vlády,

$D_{MV(+)}$ – dotace přijaté mezi úrovněmi vlády.

Ukazatel výdajové decentralizace ED_2. Výdaje decentralizovaných úrovní vlády jsou sníţeny o dotace obdrţené od centrální úrovně vlády financované formálně z vlastních zdrojů, tento vzorec ve vhodné pouţít zejména tehdy, pokud převládají účelové podmíněné dotace. Ukazatel ED_2 je tedy pro porovnání výdajové decentralizace v ČR vhodnější, neţ ukazatel ED_1.

Dotace přijaté decentralizovanou úrovní vlády $D_{DV(+)}$ zahrnují běţné i kapitálové dotace přijaté vţemi decentralizovanými úrovněmi vlády od ostatních úrovní vlády. Dotace mezi úrovněmi vlády $D_{MV(+)}$ zahrnují dotace přijaté od ostatních úrovní vlády.

Ukazatel finanční autonomie (%)

Územně samosprávní celky mají dostatek vlastních příjmů, kterými jsou schopny financovat své výdaje. Podíl vlastních příjmů by měl být dostatečný k tomu, aby umoţnil a podpořil aktivitu a odpovědnost územní samosprávy při realizaci výdajových rozhodnutí.

$$FA = (T_{DV}+N_{DV}+K_{DV})/R_{DV}$$

T_{DV} – daňové příjmy decentralizovaných úrovní vlády

N_{DV} - nedaňové příjmy decentralizovaných úrovní vlády

K_{DV} - kapitálové příjmy decentralizovaných úrovní vlády

R_{DV} - celkové příjmy decentralizované úrovně vlády

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

$$TD_1 = (T_{DV}/T_{VV}) \times 100$$

T_{DV} – daňové příjmy decentralizovaných úrovní vlády

T_{VV} – celkové daňové příjmy veřejné vlády

Ukazatele daňové autonomie

Celkové měřítko daňové autonomie decentralizované úrovně vlády může být odvozováno použitím kvalitativní stupnice pro různé kategorie daní podle OEDC 1999, která odráží klesající stupeň daňové pravomoci decentralizované úrovně vlády. Sečtením různých daní, u kterých má decentralizovaná úroveň vlády určitou daňovou pravomoc, a jejich vztažením k výši celkových daňových příjmů decentralizované úrovně vlády lze získat ukazatel TA_1.

$$TA_1 = T^{(a, b, c,)}{}_{DV}/T_{DV}),$$

U federativních zemí, jako je Rakousko, Německo, Belgie či Španělsko, regionální či státní vlády mají vliv na rozdělení příjmů některých sdílených daní. Aby bylo možné odlišit tyto země od zemí, kde decentralizované úrovně vlády vliv na rozdělení sdílených daní nemají, je možné rozšířit ukazatel TA_1 zahrnutím částí sdílených daní d.1 a d.2. Decentralizovaná úroveň vlády má úplnou nebo částečnou daňovou pravomoc. Tak vzniká ukazatel TA_2.

$$TA_2 = T^{(a, b, c, d.1, d.2)}{}_{DV}/T_{DV})$$

T_{DV} – daňové příjmy decentralizované úrovně vlády,

Podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní ČR nemohou být do kategorií d.1 a d.2 zařazeny žádné z daní. Proto ukazatele TA_1 i TA_2 nabývají v ČR stejných hodnot. Daňová autonomie v ČR je velmi nízká a v posledních letech má dokonce klesající tendence.

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

a	Plná pravomoc stanovit sazbu a základ danĎdecentralizovanou úrovní vlády
a.1	PŚíjemce stanovuje daŔovou sazbu, základ danĎi daŔové úlevy bez konzultace s vyġġí úrovní vlády.
a.2	PŚíjemce stanovuje daŔovou sazbu, základ danĎi daŔové úlevy po konzultaci s vyġġí úrovní vlády.
b	Pravomoc stanovit sazbu danĎdecentralizovanou úrovní vlády.
b.1	PŚíjemce stanovuje sazbu danĎa vyġġí vládní úroveŔneurļuje dolní ani horní limit sazby.
b.2	PŚíjemce stanovuje sazbu danĎa vyġġí vládní úroveŔurļuje dolní a nebo horní limit sazby.
c	Pravomoc mĎnit základ danĎ
d	Sdílení daní mezi úrovnĎmi vlády.
d.1	Sdílení daní, kdy pŚíjemce (decentralizovaná úroveŔvlády) urļuje podíl.
d.2	Sdílení daní, kdy podíl mŢġe být zmĎnĎn pouze pŚi souhlasu decentralizované úrovnĎ vlády.
d.3	Sdílení daní, kdy podíl daní decentralizovaným úrovním vlády je stanoven legislativou a mŢġe být jednostrannĎzmĎnĎn centrální vládou s menġí frekvencí neġ 1x roļnĎ
d.4	Sdílení daní, kdy podíl daní decentralizovaným úrovním vlády je urļován kaġdoroļnĎ centrální úrovní vlády.
e	Ostatní pŚípady, kdy centrální vláda stanovuje sazbu a základ danĎpro decentralizované úrovnĎvlády.
f	DanĎnezaŚaditelné do kategorií ,,ańaġ ,,eñ.

Zdroj: OECD (1999)

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

entralizace v ĻR

Podle (PROVAZNÍKOVÉ, 2007) od poļátku vzniku Ļeskoslovenska, který se datuje k 28. Śíjnu 1918 docházelo k rozdŊování území na samosprávní celky. Jako vzor pro zmínŊné uspoŚádání slouġilo Rakousko ï Uhersko. Ļechy a Morava byly rozdŊeny na okresy a obce. Kolem roku 1945 na území Ļeské republiky vznikly národní výbory. O ļtyŚi roky pozdŊji bylo zruġeno zemské Śízení a národní výbory byly rozdŊeny na krajské, okresní a místní národní výbory. ProstŚednictvím národních výborŢ byly vykonávány ļinnosti, které ukládala centrální vláda. PozdŊji v roce 1990 doġlo ke znovuobnovení samosprávné funkce obcí.

V zápŊtí na to vznikly i okresní úŚady, jako decentralizované orgány státní správy. 1. 1. 2001 vznikly na území ĻR kraje, jako vyġġí územnŊ samosprávné celky. Jejich ļinnost upravuje zákon ļ. 129/2000 Sb. o krajích. Jejich pŚíjmy byly témŊŚ výluļnŊ tvoŚeny dotacemi ze státního rozpoļtu. V roce 2002 díky novému zákonu o rozpoļtovém urļení daní se pŚíjmem krajŢ stal 3.1% pŚíjem celostátního výnosu sdílených daní (JÍLEK, 2008).

V roce 2002 skonļila ļinnost okresních úŚadŢ. Jejich pravomoci pŚeġly na kraje a obce s rozġíŚenou pŢsobností. Kraje v ĻR zastávají funkci vyġġích územnŊ správních celkŢ, obce jsou definovány jako základní jednotky územní samosprávy.

V ĻR je zaveden a pouġíván model smíġené územní veŚejné správy. Jednotlivé obce tedy vykonávají jak samosprávnou, tak pŚenesenou pŢsobnost. Mohou tedy vydávat obecnŊ závazné vyhláġky, Śeġí významná rozhodnutí a starají se o hospodáŚský a ekonomický rozvoj svého území. Mají moġnost rozhodovat o zpŢsobu nakládání s vlastním majetkem, sestavují rozpoļet a mohou zŚizovat obchodní spoleļnosti a pŚíspŊvkové organizace. Obec mŢġe také shromaġŅovat prostŚedky spoleļnŊ s dalġími obcemi na zajiġtŊní rozvojových programŢ spoleļných obcím.

Výkon pŚenesené pŢsobnosti obcí spoļívá ve vykonávání státní správy na místní úrovni. PŚi výkonu pŚenesené pŢsobnosti obec vydává naŚízení obce.
Obecní úŚady rozhodují o místních úļelových komunikacích, projednávají pŚestupky, mŢġe být vytvoŚen povodŔový orgán, orgán ochrany ġivotního prostŚedí
PovŊŚený obecní úŚad vydává stavební povolení, má na starosti regulaci a výkon práva v oblasti ġivotního prostŚedí, odbŊru vody a nakládání s vodou, veŚejnou dopravu.

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

tí evidují obyvatele, vydávají obļanské prŢkazy, y, vydávají dávky státní sociální podpory a státní sociální péļe (PEKOVÁ, 2004).

Kraje také sestavují vlastní rozpoļet, mohou samostatnĎrozhodovat o tom, jak naloģí se svým majetkem a s pŚíjmy. Kraj mŢže spolupracovat i se samosprávnými celky ze zahraniļí, ostatními kraji, obcemi, fyzickými a právnickými osobami. Vydává závazné vyhlášky. PŚi výkonu samosprávné ļinnosti je kraj vázán právními pŚedpisy a zákony. Samostatnou pŢsobnost kraje vykonává zastupitelstvo. Kraj mŢže zŚizovat právnické osoby kraje, majetkové úļasti v právnických osobách. MŢže vyvíjet zákonodárnou iniciativu vŢļi poslanecké snĎmovnĎParlamentu ĻR. Spravuje stŚední školy, odborná uļiliątĎ konzervatoŚe a speciální základní školy, zaŚízení zdravotnické péļe, záchranné služby, protialkoholická zaŚízení. Stará se o dopravní obslužnost na území kraje, sestavuje programy rozvoje kraje a cestovního ruchu, koncepce odpadového hospodáŚství.

ProstŚednictvím pŚenesené pŢsobnosti kraje vykonávají státní správu v rozsahu stanoveném zákonem. Rozhoduje o právech a povinnostech fyzických a právnických osob a v dalších záležitostech upravených zákony, usneseními vlády a smĎrnicemi ústŚedních správních úŚadŢ, ļi právními pŚedpisy. Pokud pŚenesená pŢsobnost není zákonem svĎŚena zastupitelstvu, radĎ nebo zvláštnímu orgánu, vykonává ji krajský úŚad. Kraj vydává povolení pro zvláštní užívání silnic 2, a 3. tŚídy, stará se o národní kulturní památky, rozhoduje o úsecích myslivosti a rybáŚství, zprostŚedkovává osvojení a pĎstounskou péļi, vede a zpracovává evidenci odpadŢ, dbá o ochranu pŚírody a vykonává agendu krajských živnostenských úŚadŢ (PROVAZNÍKOVÁ, 2009).

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

5.1 Ukazatele příjmové decentralizace

Ukazatel příjmové decentralizace (RD_1)

Tab. 4: Ukazatel příjmové decentralizace RD_1 v Kč (%)

Kč	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
celkové příjmy decentralizované úrovně vlády	200 121	228 283	260 032	328 692	349 325	351 559	375 450
dotace přijaté decentralizovanou úrovní vlády od ostatních úrovní vlády	17 226	16 633	18 222	29 274	26 276	29 322	31 181
celkové příjmy veřejné vlády	833 942	911 417	974 432	1 049 441	1 187 712	1 235 693	1 325 191
dotace přijaté mezi úrovněmi vlády	43 747	48 762	38 341	38 926	32 706	25 401	30 212
ukazatel příjmové decentralizace v %	**23,15**	**24,53**	**25,83**	**29,63**	**27,97**	**26,62**	**26,58**

Údaje v tabulce jsou vyjádřeny v milionech Kč

Ve sledovaném období měla hodnota do roku 2003 vzestupný charakter. I když celkové příjmy veřejné vlády rostly, stejně tak jako příjmy decentralizovaných úrovní vlády, začal ukazatel příjmové decentralizace klesat.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

(RD$_1$) v dalších zemích

Tab. 5: Ukazatel příjmové decentralizace RD$_1$ v dalších zemích v %

RD1	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Belgie	13,67	13,80	15,21	15,62	15,69	15,82	15,78
Dánsko	57,91	59,79	61,35	62,89	60,90	66,69	68,76
Finsko	34,74	35,84	37,84	39,08	39,44	39,75	40,48
Francie	20,10	19,82	20,72	21,29	21,56	21,41	21,71
Holandsko	38,08	38,74	39,97	42,27	40,39	39,12	36,25
Irsko	37,51	44,44	48,29	48,04	45,77	20,58	20,64
Itálie	29,66	30,87	36,75	31,08	31,50	38,93	36,98
Lucembursko	13,48	13,41	14,14	14,12	13,70	12,48	12,98
Maďarsko	29,99	31,64	32,91	36,81	34,25	34,61	33,10
Německo	15,80	15,43	15,24	14,97	15,56	15,92	16,15
Norsko	30,09	31,61	28,89	27,43	25,56	24,02	22,45
Polsko	39,52	41,34	38,60	37,41	39,54	32,75	33,11
Portugalsko	14,43	15,42	14,86	13,95	14,29	14,85	14,76
Rakousko	22,63	19,73	19,33	19,02	19,06	19,73	19,60
ř ecko	5,97	6,77	6,78	6,49	6,90	6,85	6,86
Slovensko	7,17	7,28	10,24	18,93	19,00	18,39	17,84
Španělsko	20,20	19,76	18,33	18,13	18,06	17,73	18,40
Švédsko	39,66	42,07	43,94	43,95	48,11	43,04	42,95
Velká Británie	27,52	27,47	29,90	31,52	30,61	30,26	30,22

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

RD₁ v dalǧích zemích ï porovnání roku 2000 a 2006

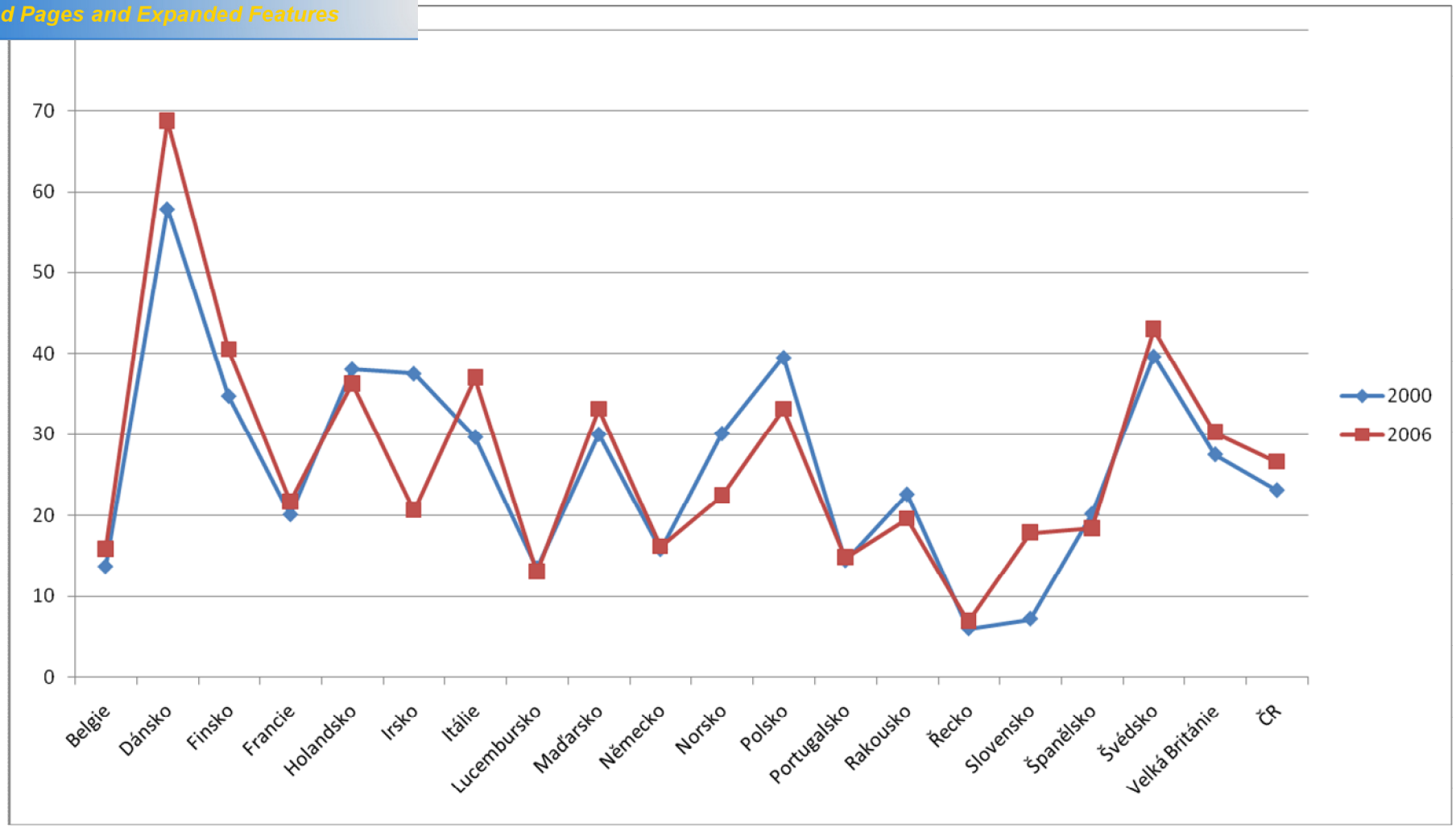

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

D_1 ve srovnávaných zemích v % seřazený podle velikosti

		2000		2006
1	Dánsko	57,91	Dánsko	68,76
2	Švédsko	39,66	Švédsko	42,95
3	Polsko	39,52	Finsko	40,48
4	Holandsko	38,08	Itálie	36,98
5	Irsko	37,51	Holandsko	36,25
6	Finsko	34,74	Polsko	33,11
7	Norsko	30,09	Maďarsko	33,10
8	Maďarsko	29,99	Velká Británie	30,22
9	Itálie	29,66	**ČR**	**26,58**
10	Velká Británie	27,52	Norsko	22,45
11	**ČR**	**23,15**	Francie	21,71
12	Rakousko	22,63	Irsko	20,64
13	Španělsko	20,20	Rakousko	19,60
14	Francie	20,10	Španělsko	18,40
15	Německo	15,80	Slovensko	17,84
16	Portugalsko	14,43	Německo	16,15
17	Belgie	13,69	Belgie	15,78
18	Lucembursko	13,48	Portugalsko	14,76
19	Slovensko	7,17	Lucembursko	12,98
20	Řecko	5,97	Řecko	6,86

Jedná se o příjmy nižších úrovní vlády snížených o dotace od ostatních úrovní vlády. Tento ukazatel vyjadřuje, podíl příjmů decentralizované úrovně vlády na celkových příjmech veřejné vlády opět snížený o dotace mezi úrovněmi vlády. Ukazatel RD_1 vyjadřuje schopnost decentralizovaných úrovní vlády financovat veřejné statky ze svých vlastních příjmů. Hodnota ukazatele RD_1, v ČR pro rok 2000 při porovnání s dalšími 19 zeměmi byla 11. nejvyšší hodnotou. Přestože ve sledovaném období od roku 2003 hodnota RD_1 v ČR klesala, v porovnání s ostatními zeměmi v roce 2006 dosáhla 9. nejvyšší hodnoty.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

é decentraliz ace

Ukazatel výdajové decentralizace (ED_1)

Tab. 7: Ukazatel výdajové decentralizace ED_1 v Ļ.R (%)

Ļ.R	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
celkové výdaje decentralizované úrovnĎ vlády	209 286	238 353	271 729	342 753	353 957	353 117	388 111
transfery poskytnuté decentralizovanou úrovní vlády (bĎžné i kapitálové)	17 226	16 633	18 222	29 274	26 276	29 322	31 181
celkové výdaje veŠejné vlády	915 413	1 043 255	1 141 206	1 219 457	1 270 461	1 342 272	1 409 649
transfery poskytované mezi úrovnĎmi vlády.	43511	63023	79913	131421	128523	114446	130397
ukazatel výdajové decentralizace v %	**22,03**	**22,62**	**23,89**	**28,81**	**28,70**	**26,37**	**27,90**

Údaje v tabulce jsou vyjádŠeny v milionech Kļ

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

(ED$_1$) v dalších zemích

Tab. 8: Ukazatel výdajové decentralizace ED$_1$ v dalších zemích v %

ED1	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Belgie	14,42	14,19	15,68	15,91	15,95	15,44	16,43
Dánsko	62,97	64,21	65,29	66,33	68,00	81,05	84,95
Finsko	39,65	40,90	42,03	42,53	43,04	43,63	44,88
Francie	19,09	18,90	19,11	19,45	20,27	20,52	21,04
Holandsko	40,03	38,71	39,08	39,79	39,10	39,27	36,83
Irsko	44,52	47,57	48,93	47,68	47,57	20,91	21,95
Itálie	29,41	29,46	35,99	29,74	31,22	36,85	37,01
Lucembursko	14,29	15,29	14,57	14,29	13,55	13,19	12,86
Maďarsko	28,42	28,25	28,29	30,91	29,71	29,51	28,01
Německo	15,85	14,75	14,67	14,49	14,62	14,90	15,38
Norsko	43,91	44,65	35,29	34,41	34,06	33,70	34,22
Polsko	37,30	36,80	34,60	32,54	33,64	29,99	30,95
Portugalsko	14,32	14,75	14,87	13,57	13,10	13,50	13,38
Rakousko	21,51	18,97	18,27	17,84	16,64	18,49	18,35
ř ecko	5,48	5,75	6,03	5,56	6,05	6,09	6,59
Slovensko	4,90	6,43	7,74	17,83	16,70	16,95	16,97
Španělsko	19,23	19,45	18,43	18,77	17,82	18,46	19,33
Švédsko	42,07	43,65	43,77	43,47	48,31	43,55	44,35
Velká Británie	29,25	28,58	28,79	28,91	28,88	28,77	28,43

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

ED$_1$v dalǧích zemích ï porovnání roku 2000 a 2006

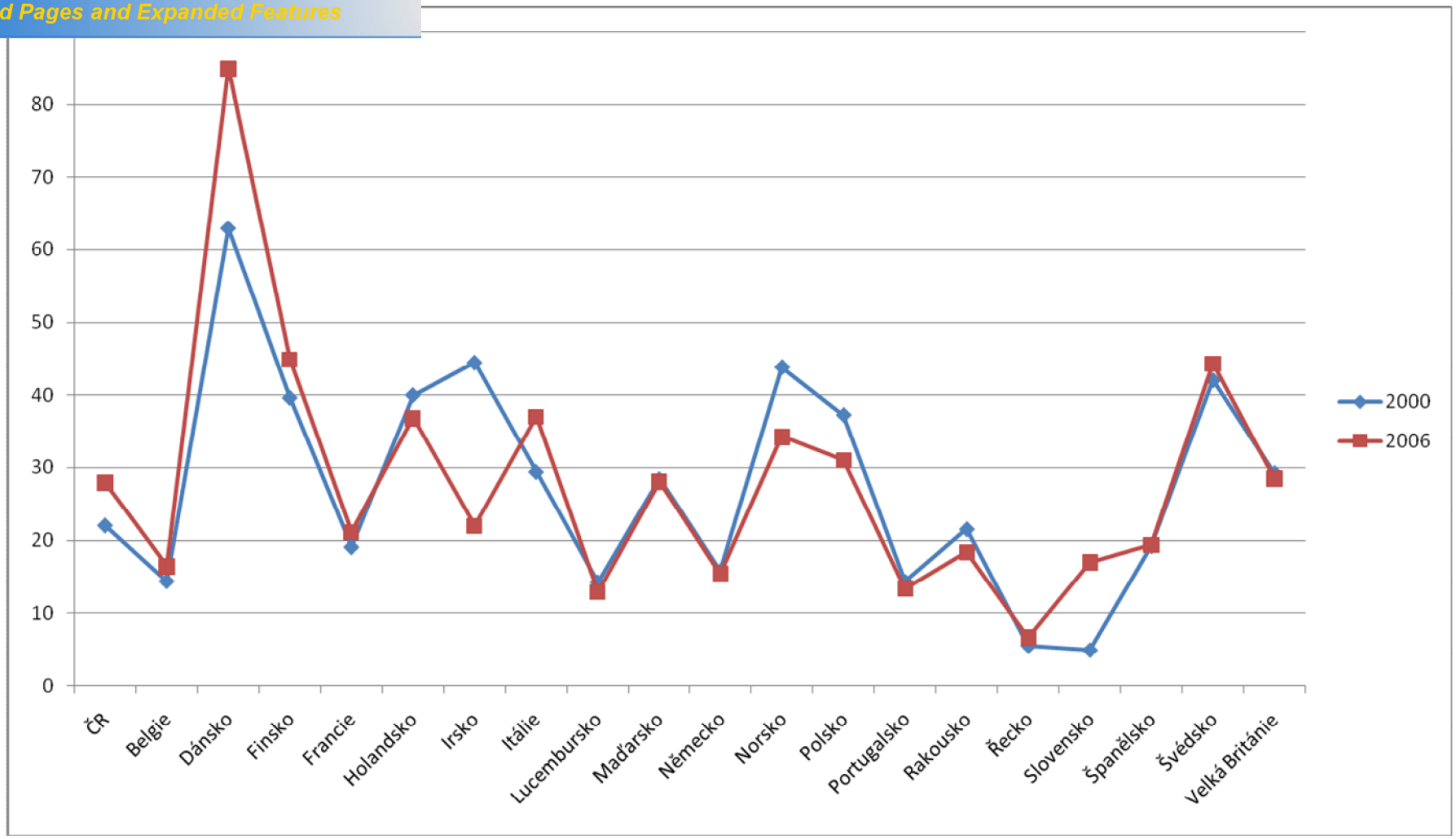

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

ED_1 ve srovnávaných zemích v % seřazený podle velikosti

	ED_1	**2000**		**2006**
1	Dánsko	62,97	Dánsko	84,95
2	Irsko	44,52	Finsko	44,88
3	Norsko	43,91	Švédsko	44,35
4	Švédsko	42,07	Itálie	37,01
5	Holandsko	40,03	Holandsko	36,83
6	Finsko	39,65	Norsko	34,22
7	Polsko	37,30	Polsko	30,95
8	Itálie	29,41	Velká Británie	28,43
9	Velká Británie	29,25	Maďarsko	28,01
10	Maďarsko	28,42	**ČR**	**27,90**
11	**ČR**	**22,03**	Irsko	21,95
12	Rakousko	21,51	Francie	21,04
13	Španělsko	19,23	Španělsko	19,33
14	Francie	19,09	Rakousko	18,35
15	Německo	15,85	Slovensko	16,97
16	Belgie	14,42	Belgie	16,43
17	Portugalsko	14,32	Německo	15,38
18	Lucembursko	14,29	Portugalsko	13,38
19	ř ecko	5,48	Lucembursko	12,86
20	Slovensko	4,90	ř ecko	6,59

Ukazatel ED_1 navzájem poměřuje výdaje decentralizovaných úrovní vlády a veřejné vlády, od kterých jsou odečteny transfery a dotace z toho důvodu, aby se zamezilo dvojímu započtení. Hodnota ukazatele ED_1, vyjadřuje samostatnost v rozhodování o rozdělování a užití zdrojů, které získají decentralizované úrovně vlády. Ukazatel ED_1 je tedy nejvhodnější pokud převládá poskytování neúčelových nepodmíněných dotací. V ČR pro rok 2000 při porovnání s dalšími 19 zeměmi byla s 22,03% jedenáctou nejvyšší hodnotou. Ve sledovaném období se hodnota ukazatele zvyšovala a v roce 2006 dosáhla 27,90%, tedy desáté nejvyšší hodnoty.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

(ED_2)

Tab. 10: Ukazatel výdajové decentralizace ED_2 v ČR (%)

ČR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
celkové výdaje decentralizované úrovní vlády	209 286	238 353	271 729	342 753	353 957	353 117	388 111
dotace přijaté decentralizovanou úrovní vlády od ostatních úrovní vlády	43511	63023	79913	131421	128523	114446	130397
výdaje veřejné vlády	681 497	796 574	853 144	904 251	907 743	946 923	982 058
dotace přijaté centrální úrovní vlády od ostatních úrovní vlády	0	0	0	0	0	0	0
ukazatel výdajové decentralizace v %	**19,57**	**18,04**	**18,36**	**18,94**	**19,89**	**20,13**	**20,79**

Údaje v tabulce jsou vyjádřeny v milionech Kč

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

(ED$_2$) v dalších zemích

Tab. 11: Ukazatel výdajové decentralizace ED$_2$ v dalších zemích v %

ED2	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Belgie	20,72	20,33	14,69	14,57	14,52	13,33	14,56
Dánsko	42,87	43,60	44,24	44,79	44,11	39,06	39,66
Finsko	38,55	34,28	33,79	33,21	33,49	33,29	33,86
Francie	24,77	25,61	26,92	27,39	28,24	8,02	7,72
Holandsko	2,84	2,53	2,88	2,81	3,21	2,87	2,98
Irsko	22,67	23,34	26,32	27,77	26,88	29,71	29,54
Itálie	21,83	21,08	21,10	21,78	23,04	23,72	24,65
Lucembursko	34,97	34,51	35,61	35,77	37,00	37,94	37,64
Maďarsko	9,87	11,20	10,69	10,69	9,32	9,51	8,04
Německo	26,96	26,65	27,36	27,09	27,38	27,48	27,62
Norsko	25,71	22,11	22,02	21,71	19,71	21,58	21,79
Polsko	25,09	24,22	23,22	22,29	24,68	35,05	35,42
Portugalsko	11,68	12,01	12,20	10,99	10,20	11,10	10,96
Rakousko	6,57	8,78	10,37	22,20	20,74	24,10	23,41
ř ecko	35,57	36,85	35,66	35,58	35,62	35,83	36,11
Slovensko	42,58	44,48	44,70	44,44	38,27	44,23	45,10
Španělsko	24,35	23,94	24,07	24,05	24,17	24,24	23,95
Švédsko	22,92	24,35	17,92	21,04	20,54	20,31	19,69
Velká Británie	16,90	16,63	16,65	17,29	17,21	16,27	15,42

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

zace ED_2 v dalších zemích ï porovnání roku 2000 a 2006

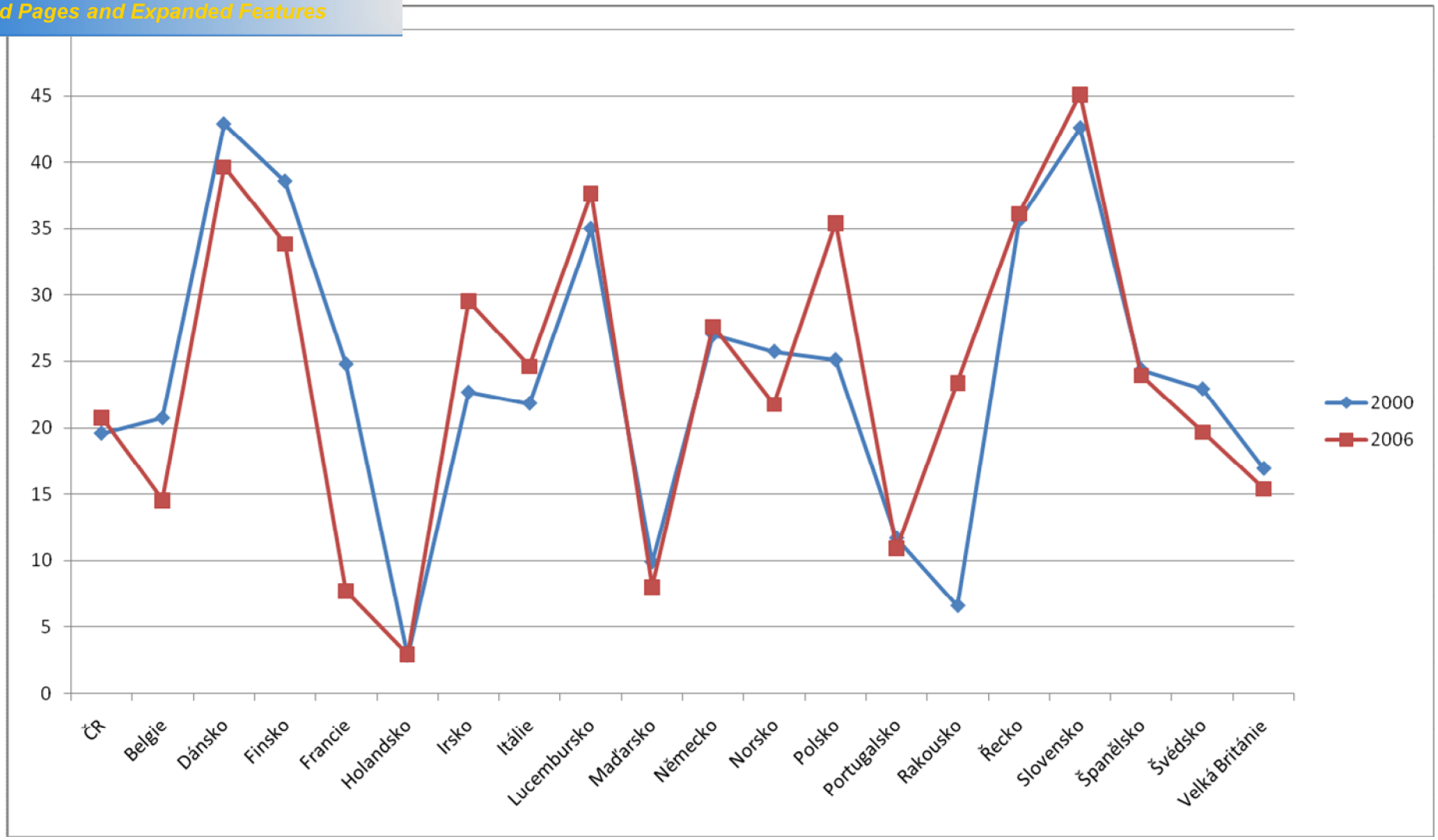

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

e ED_2 ve srovnávaných zemích v % seřazený podle

	ED2	2000		2006
1	Dánsko	42,87	Slovensko	45,1
2	Slovensko	42,58	Dánsko	39,66
3	Finsko	38,55	Lucembursko	37,64
4	ř ecko	35,57	ř ecko	36,11
5	Lucembursko	34,97	Polsko	35,42
6	NČmecko	26,96	Finsko	33,86
7	Norsko	25,71	Irsko	29,54
8	Polsko	25,09	NČmecko	27,62
9	Francie	24,77	Itálie	24,65
10	ŠpanČlsko	24,35	ŠpanČlsko	23,95
11	Švédsko	22,92	Rakousko	23,41
12	Irsko	22,67	Norsko	21,79
13	Itálie	21,83	**ČR**	**20,79**
14	Belgie	20,72	Švédsko	19,69
15	**ČR**	**19,57**	Velká Británie	15,42
16	Velká Británie	16,9	Belgie	14,56
17	Portugalsko	11,68	Portugalsko	10,96
18	Maďarsko	9,87	Maďarsko	8,04
19	Rakousko	6,57	Francie	7,72
20	Holandsko	2,84	Holandsko	2,98

Ukazatel ED_2 je vhodnČjší pro vzájemné porovnání v případČ, že vČtší část dotací jsou účelové podmínČné dotace, což je případ ČR. Hodnota ukazatele ED_2, v ČR pro rok 2000 při porovnání s dalšími 19 zemČmi byla ve výši 19,57% patnáctou nejvyšší hodnotou. Ve sledovaném období se hodnota ukazatele ED_2, v ČR zvyšovala a v roce 2006 dosáhla výše 20,79%, což znamenalo třináctou nejvyšší hodnotu.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

autonomie

Tab. 13: Ukazatel daňové autonomie (TA_1) v ČR pro rok 2005 v %

Daň	a1	b2	d3	e	T_{DV}	TA_1
Celkem	7395	4987,263	152581	3899,528	168862,8	**7,66%**

Údaje v tabulce jsou vyjádřeny v milionech Kč

Ukazatel daňové autonomie TA_1 získáme, pokud daňoskupiny a1, u kterých nižší územněsprávní celky stanovují sazbu daně, základ daně i daňové úlevy bez konzultace s vyšší úrovní vlády sečteme se skupinou daní b2, u které vyšší vládní úroveň určuje horní nebo dolní limit sazby. Zmíněný součet pak vztáhneme k celkovým daňovým příjmům decentralizované úrovně vlády.

Tab. 14: Ukazatel daňové autonomie (TA_2) v ČR pro rok 2005 v %

Daň	a1	b2	d3	e	T_{DV}	TA_2
Celkem	7395	4987,263	152581	3899,528	168862,8	**7,66%**

Údaje v tabulce jsou vyjádřeny v milionech Kč

Z výsledku je patrné, že ukazatele TA_1 i TA_2 nabývají v ČR stejných hodnot. Příčinou tohoto faktu je nepřítomnost daní označovaných podle metodiky OECD jako d1 a d2. Hodnota daňové autonomie v ČR je velice nízká.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

utonomie

Ukazatel finanční autonomie (FA)

Tab. 15: Ukazatel finanční autonomie (FA) v ČR (%) podle údajů z MFIN

ČR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
daňové příjmy dec. úrovní vlády	95 807	88 840	109 718	118 890	128 707	168 519	172 939
nedaňové příjmy dec. úrovní vlády	30 871	27 163	30 078	30 931	29 705	30 936	31 796
kapitálové příjmy dec. úrovní vlády	9 083	9 116	9 702	10 593	10 857	12 237	14 241
celkem	135 761	125 119	149 498	160 414	169 269	211 692	218 976
celkové příjmy dec. úrovní vlády	181 841	192 423	236 572	298 933	306 739	331 612	356 117
Ukazatel finanční autonomie v %	74,66	65,02	63,19	53,66	55,18	63,84	61,49

Údaje v tabulce jsou vyjádřeny v milionech Kč

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

Ļ.R v letech 2000 aģ 2006

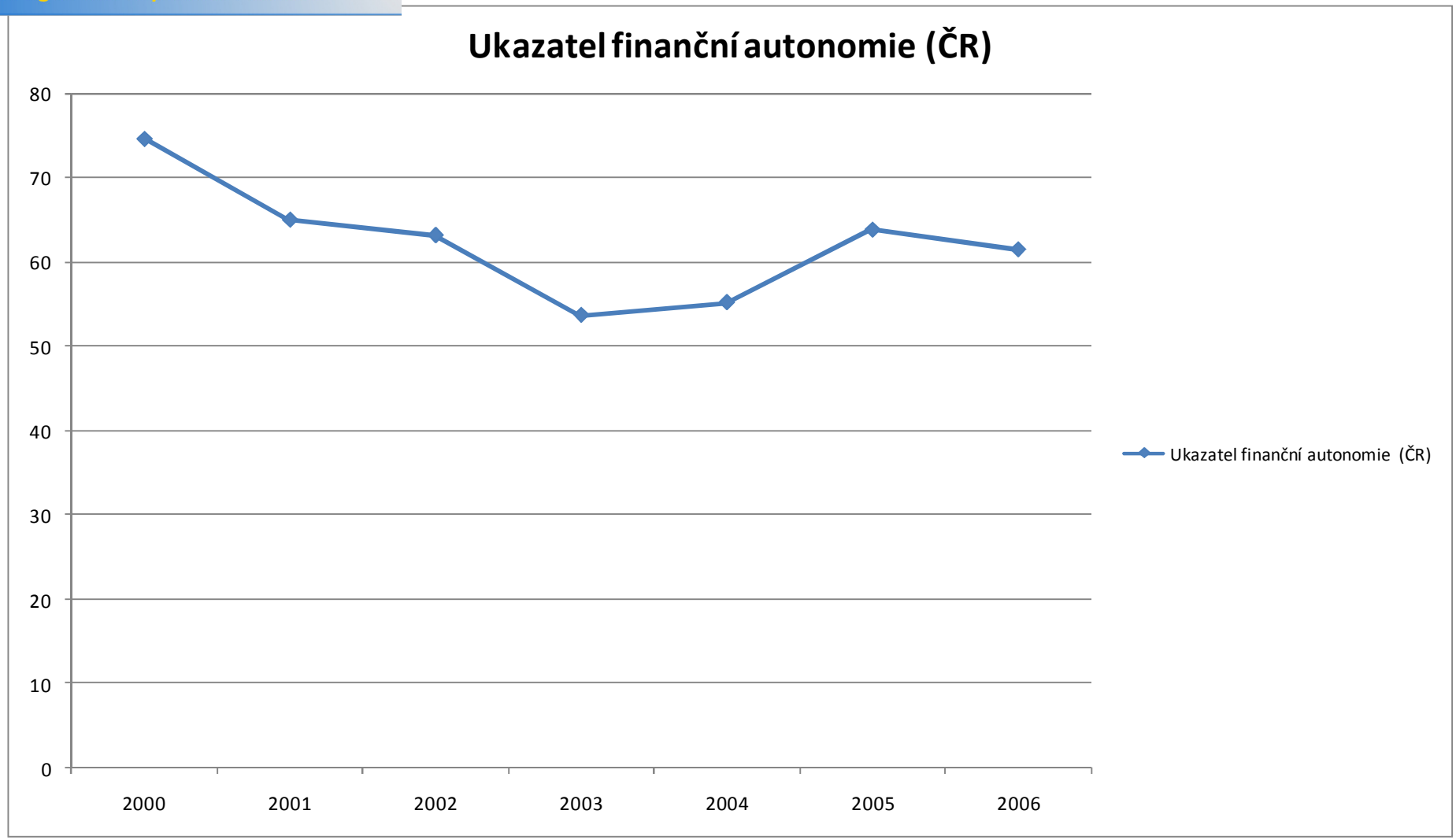

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

ecentraliz ace

Ukazatel daňové decentralizace (TD_1)

Tab. 16: Ukazatel daňové decentralizace TD_1 v ČR (%)

ČR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
daňové příjmy decentralizovaných úrovní vlády	88 798	89 162	106 232	115 603	131 614	161 719	167 836
nepřímé daně	5 889	36 510	42 478	45 127	54 961	70 038	69 781
přímé daně	82 909	52 652	63 754	70 471	76 644	91 672	98 051
kapitálové daně	-	-	-	5	9	9	4
celkové daňové příjmy centrální vlády	341 093	376 288	385 068	418 089	464 169	454 763	480 556
nepřímé daně	241 992	221 480	224 228	240 296	270 375	272 299	282 647
přímé daně	98 514	154 121	160 092	176 933	193 181	181 736	197 108
kapitálové daně	587	687	748	860	613	728	801
celkové daňové příjmy veřejné vlády	429 891	465 450	491 300	533 692	595 783	616 482	648 392
ukazatel daňové decentralizace v %	**20,66**	**19,16**	**21,62**	**21,66**	**22,09**	**26,23**	**25,88**

Údaje v tabulce jsou vyjádřeny v milionech Kč

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

TD_1 v dalších zemích

TD_1	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Belgie	6,54	7,18	7,93	8,40	8,00	7,93	8,06
Dánsko	34,82	36,45	36,65	36,69	35,30	34,02	34,50
Finsko	29,24	30,64	29,42	29,00	28,60	28,69	29,43
Francie	19,02	18,86	19,36	19,98	20,22	21,59	22,76
Holandsko	5,78	5,71	5,85	6,33	6,53	6,31	5,32
Irsko	2,11	2,27	2,41	2,47	2,49	2,52	2,48
Itálie	20,55	21,25	22,24	23,04	22,87	23,14	22,26
Lucembursko	7,89	7,91	8,50	8,37	6,94	6,20	6,12
Maďarsko	14,63	15,57	15,94	17,10	17,90	17,62	17,79
Německo	19,83	19,51	19,03	18,63	20,29	20,68	21,49
Norsko	19,11	20,91	16,88	19,18	17,51	16,79	15,77
Polsko	14,89	15,93	16,16	15,56	20,84	20,24	19,84
Portugalsko	8,98	8,76	9,00	8,64	9,56	9,53	9,34
Rakousko	19,69	18,79	18,31	17,69	17,91	18,05	18,32
Řecko	1,27	1,31	1,21	1,29	1,36	1,21	1,19
Slovensko	6,99	7,75	7,49	6,98	7,36	18,17	18,29
Španělsko	16,04	15,85	18,71	18,87	20,28	19,90	19,75
Švédsko	39,26	43,27	45,86	45,93	44,95	43,70	42,78
Velká Británie	4,87	5,05	5,43	5,85	5,91	5,86	5,69

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

TD_1 v porovnávaných zemích v letech 2000 a 2006

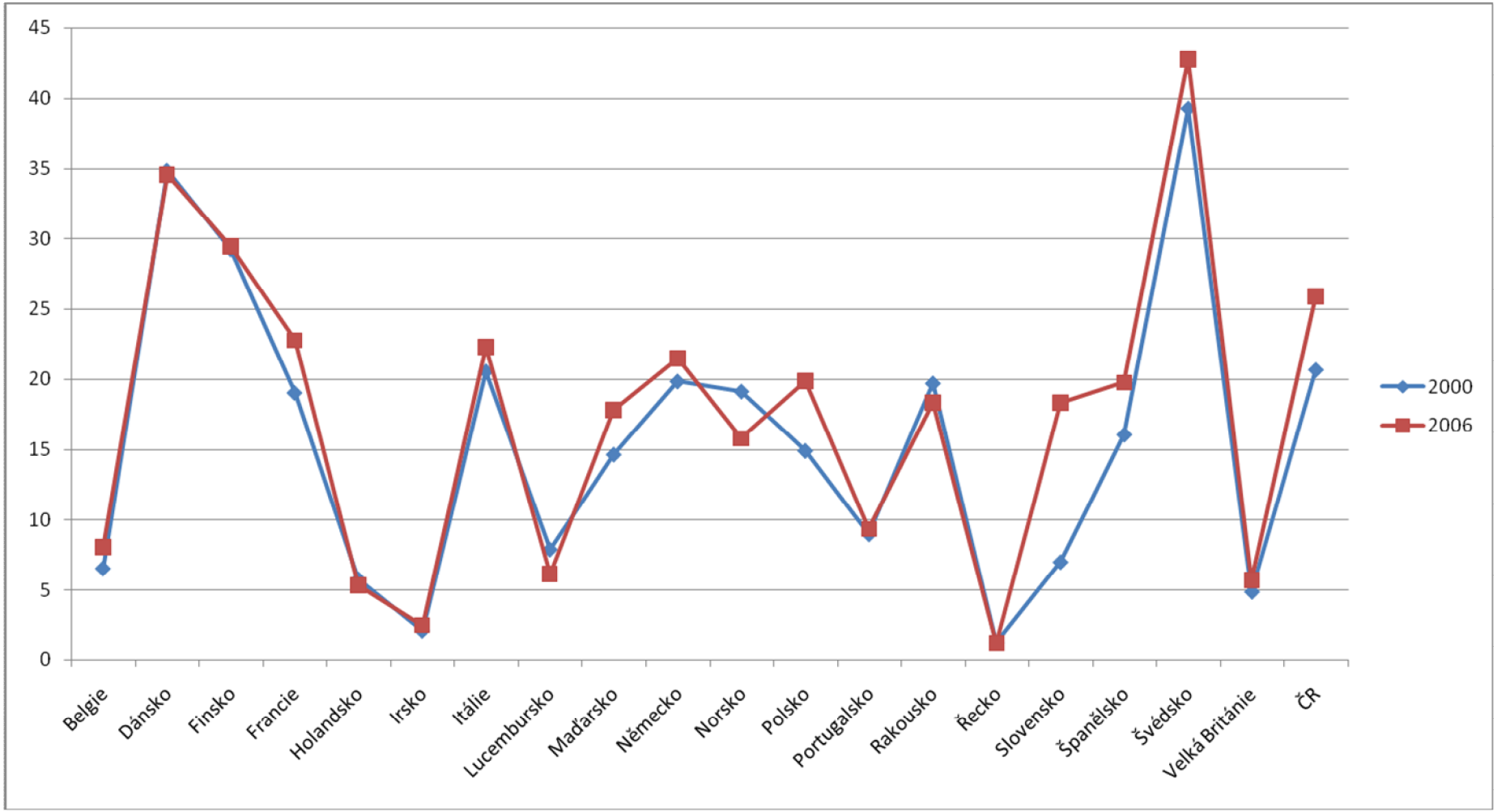

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

TD_1 ve srovnávaných zemích vyjádřený v % a seřazený

	TD1	2000		2006
1	Švédsko	39,26	Švédsko	42,78
2	Dánsko	34,82	Dánsko	34,5
3	Finsko	29,24	Finsko	29,43
4	**ČR**	**20,66**	**ČR**	**25,88**
5	Itálie	20,55	Francie	22,76
6	Německo	19,83	Itálie	22,26
7	Rakousko	19,69	Německo	21,49
8	Norsko	19,11	Polsko	19,84
9	Francie	19,02	Španělsko	19,75
10	Španělsko	16,04	Rakousko	18,32
11	Polsko	14,89	Slovensko	18,29
12	Maďarsko	14,63	Maďarsko	17,79
13	Portugalsko	8,98	Norsko	15,77
14	Lucembursko	7,89	Portugalsko	9,34
15	Slovensko	6,99	Belgie	8,06
16	Belgie	6,54	Lucembursko	6,12
17	Holandsko	5,78	Velká Británie	5,69
18	Velká Británie	4,87	Holandsko	5,32
19	Irsko	2,11	Irsko	2,48
20	Řecko	1,27	Řecko	1,19

Ukazatel daňové decentralizace (TD_1) vyjádřený v % porovnává souhrn daní, které mohou decentralizované úrovni vlády ovlivnit k celkovým daňovým příjmům. ČR pro rok 2000 při porovnání s dalšími 19 zeměmi dosáhla 4. nejvyšší hodnoty ukazatele. Ve sledovaném období se hodnota ukazatele zvýšila o 5,22%. V převážné většině států ukazatel TD_1 také rostl, tím se však nic nezměnilo na tom, že ČR v roce 2006 opět dosáhla 4. nejvyšší hodnoty.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

Prostřednictvím stanovených ukazatelů se podařilo kvantifikovat míru fiskální decentralizace a její vývoj v České republice v letech 2000 až 2006. Aby mohly nižší úrovně vlády plnit svoje funkce, tedy zabezpečovat veřejné statky a služby, potřebují získat dostatek finančních prostředků. V kombinovaném modelu fiskálního federalismu, který je aplikován v České republice tedy nižší úrovně vlády získávají finanční prostředky nejen od centrální vlády, ale i z vlastních daňových příjmů a místních poplatků. Tím se zvyšuje míra soběstačnosti rozpočtů obcí, což umožňuje snižovat rozsah přerozdělovacích procesů v rozpočtové soustavě.

Při hodnocení příjmové stránky rozpočtů decentralizovaných úrovní vlády, byl použit ukazatel příjmové decentralizace RD_1, který hodnotí, jak velký podíl mají vlastní příjmy decentralizovaných úrovní vlády oproštěné od dotací oproti celkovým příjmům veřejné vlády, které jsou sníženy o dotace poskytnuté mezi úrovněmi vlády. Celkové příjmy veřejné vlády měly v průběhu sledovaného období vzestupnou tendenci. Zároveň také rostly i příjmy decentralizovaných úrovní vlády. Hodnota ukazatele RD_1 v ČR pro rok 2000 dosáhla 23,15%, což při porovnání s dalšími 19 zeměmi byla jedenáctá nejvyšší dosažená hodnota. Přestože ve sledovaném období od roku 2003 hodnota RD_1 v ČR klesala, v porovnání s ostatními zeměmi si v roce 2006 s hodnotou 26,58% ČR polepšila posunem na devátou nejvyšší pozici.

Z příjmů nižších úrovní vlády jsou hrazeny výdaje na veřejné statky a služby. Výše výdajů je ovlivněna jak velikostí územně správního celku, tak počtem obyvatel. Samosprávné celky vynakládají peněžní prostředky na zajištění provozu škol, sociálních zařízení, úřadů, komunikací atd. Z porovnávaných údajů vyplývá, že výdaje decentralizovaných úrovní vlády mají vzestupnou tendenci, stejně tak rostly ve sledovaném období i celkové výdaje veřejné vlády. Na pokrytí veškerých výdajů decentralizovaných úrovní vlády bylo zapotřebí dotací, které rovněž měly vzestupnou tendenci.

Ukazatel, který vyjadřuje výdajovou decentralizaci je označován jako ED_1. Česká Republika v roce 2000 při porovnání s dalšími 19 zeměmi skončila s hodnotou 22,03% na jedenáctém místě. Ve sledovaném období se hodnota ukazatele zvyšovala a v roce 2006 dosáhla díky navýšení o 5,87% posunu na desátou nejvyšší pozici.

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

zovaných výdajů je ukazatel ED_2. V ČR byla pro rok % při porovnání s dalšími 19 zeměmi měla patnáctou nejvyšší. Kromě roku 2005 měly výdaje decentralizovaných úrovní vlády vzestupnou tendenci. Ve sledovaném období se hodnota ukazatele ED_2, v ČR zvyšovala a v roce 2006 dosáhla díky navýšení o 1,23% třináctého nejvyššího hodnoty.

Jak jsou nižší územně samosprávní celky schopny zajistit své vlastní příjmy prostřednictvím příjmů daňových, nedaňových a kapitálových k celkovým příjmům decentralizovaných úrovní vlády vyjadřuje ukazatel finanční autonomie. V ČR byla hodnota finanční autonomie pro rok 2000 ve výši 74,66%. Což znamenalo že 25,34% výdajů na veřejné statky a služby bylo pokryto prostřednictvím dotací. Ve sledovaném období došlo ke snížení hodnoty ukazatele až na 61,49% v roce 2006. Aby tedy byly uhrazeny veškeré výdaje nižších úrovní vlády došlo ke zvýšení podílů dotací na celkových výdajích na 38,51% .

Ukazatel daňové decentralizace TD_1 vyjádřený v % porovnává součet daní, které mohou decentralizované úrovně vlády ovlivnit k celkovým daňovým příjmům. ČR pro rok 2000 při porovnání s dalšími 19 zeměmi dosáhla hodnotou 20,66% čtvrté nejvyšší příčky. Ve sledovaném období se hodnota ukazatele zvýšila o 5,22%. V převážné většině států ukazatel TD_1 také rostl, tím se však nic nezměnilo na tom, že ČR v roce 2006 zůstala na stejné, tedy čtvrté pozici.

Dalším možným způsobem, jak vyjádřit míru fiskální decentralizace v ČR je použití ukazatelů daňové autonomie. Nejnovější zveřejněná data OECD se vztahují k roku 2005, který je součástí sledovaného období. Ukazatel daňové autonomie TA_1 získáme, pokud daně, u kterých nižší územně správní celky stanovují sazbu daně, základ daně i daňové úlevy bez konzultace s vyšší úrovní vlády sečteme s daněmi, u kterých vyšší vládní úroveň určuje horní nebo dolní limit sazby. Zmíněný součet pak vztáhneme k celkovým daňovým příjmům decentralizované úrovně vlády.

Výsledná procenta ukazatelů daňové autonomie TA_1 i TA_2 nabývají v ČR stejných hodnot. Příčinou tohoto faktu je nepřítomnost sdílených daní, u kterých by mohla decentralizovaná úroveň vlády určovat svůj podíl, nebo daní, u kterých může být změněn podíl pouze se souhlasem decentralizované úrovně vlády. Daňová autonomie v ČR je s hodnotou 7.66% z celkových daňových příjmů decentralizovaných úrovní vlády velice nízká.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

Míra fiskální decentralizace

Cílem této diplomové práce bylo kvantifikovat a zhodnotit míru fiskální decentralizace a její vývoj v České republice. Prostřednictvím ukazatelů daňové decentralizace, příjmové decentralizace, výdajové decentralizace, finanční a daňové autonomie, se podařilo kvantifikovat míru fiskální decentralizace a její vývoj v České republice v letech 2000 až 2006. Zjištěné údaje za ČR byly porovnány s dalšími zeměmi.

Klíčová slova:

Fiskální decentralizace ï Decentralizace ï Decentralized levels of government

Measure of fiscal decentralization

The aim of this thesis was to quantify and asset the degree of fiscal decentralization and its development in the Czech Republic. We managed to quantify the measure of fiscal decentralization and its development in the Czech Republic from 2000 to 2006 through indicators of tax decentralization, expenditure decentralization, revenue decentralization, financial and tax autonomy. The figures for ČR were compared with other countries.

Key words:

Fiscal decentralization ï Decentralization - Decentralized levels of government

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

n zkratek

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	Daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
EUROSTAT	European statistics – evropské statistiky
GFS	Government finance statistic – vládní finanční statistika
HDP	Hrubý domácí produkt
MFIN	Ministerstvo financí ČR
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development - Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SR	Státní rozpočet
USA	The United States of America – spojené státy americké
WB	World bank – světová banka

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

teratury

1. BAHL, R. Worldwide Trends in Fiscal Decentralization. *Policy Research Center Vording Paper*, āGeorgia State University, 1995.

2. BIRD, R. Asymetric Fiscal Decentralization: Glue or Solvent? *International Studies Program Working paper*, 03-09. Andrew Young School of Policy Studies, Georgia State University, 2003.

3. BIRD, R. Intergovernmental Fiscal Relations: Universal Principles, - Local Applications. *International Studies Program Working paper*, number 00-2. Andrew Young School of Policy Studies, Georgia State University, 2000.

4. BOADWAY, R. Inter-Governmental Fiscal Relations: The Facilitator of Fiscal Decentralization. *Constitutional Political Economy*, 2001, vol. 12., (ļ. 2), s. 93-121.

5. BOEX, J., MARTINEZ-VÁZQUEZ, J. a TIMOFEEV, A. Subnational Government Structure and Intergovernmental Fiscal Relations: An Overlooked Dimension of Decentralization. *Georgia State University Vorking paper* 04-01, 2004. 44 s.

6. CDLR. Limitation of local taxation, financial equalization and methods for calculating general grants. *Local and regional authorities in Europe*, No. 74. Report by the Steering Committee on Local and Regional Democracy. Council of Europe Publishing, 1998. 120 p. ISBN 92-871-3761-7.

7. DUBEN, R.,*Ekonomie veřejného sektoru*,Praha,2000, *ISBN*: *80-245-0049-3*

8. FERGUSON, I., CHANDRASEKHARAN, C. *Paths and Pitfalls of Decentralization forSustainable Forest Management: Experiences of the Asia-Pacific Region 14/2004. str. 3-6.*

9. FISHEL, W. A. Property Taxation and the Tiebout Model: Evidence for the Benefit View from Zoning and Voting. *Journal of Economic Literature*, 1992. 30(1): p. 171-177.

10. GRAMLICH, E. M. Intergovernmental Grants: A Review of the Empirical Literature. In OATES, E. W. (ed.), The Political Economy of Fiscal Federalism, Lexington Books, Lexington, 1977, pp. 219-239.

11. GRAMLICH, E. M. A Policymakerôs Guide to Fiscal Decentralization. *National Tax Journal*. 1993, vol.46, no. 2, pp. 229-235.

12. HAMERNÍKOVÁ B.: *Veřejné finance*, 1. vydání, Victoria Publishing, Praha,1996. ISBN 80-7187-050-1.

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

of Property Taxes and Local Public Spending on Comment. *Journal of Politican Economy*, 1976. 84(3): p.647-650.

14. HYMAN, D. N. (2002), *Public Finance: A Contemporary Application of Theory to Policy*. 7th ed. Harcourt Publishing, 2002.

15. JÍLEK, M. *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. Praha: ASPI ï Wolters Kluwer, 2008, s. 428. ISBN 978-80-7357-355-3.

16. JÍLEK, M. *Veřejné finance*. Skripta ZF JU, Ţeské *Budţovice. 230. 1999.* JU Zemědělská fakulta, Ţeské Budţovice, JU Zemědělská fakulta. ISBN *80-7040-361-6.*

17. JOUMARD, I. A Kongsrud, P. M. Fiscal relations Gross goverment levels. OECD: *Ekonomic Department Working Papers*, 2003, ECO/WKP 29, 63 p.

18. KOLSTAD, I., FJELDSTAD, O-H, Fiscal Decentralisation and Corruption ï A Brief Overview of the Issues, 2006.

19. KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. 4. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2003. 280 s. ISBN 80-7357-205-2.

20. LÁCHOVÁ, L. *Daňové systémy v globálním světě*. Praha: ASPI, 2007, 272 s. ISBN 978-80-7357-320-1.

21. MIESZKOWSKI, P., ZODROW, G. R. Taxation and the Tiebout Model: The differential effects of head texes, taxes on land, rents, and property taxes. *Journal of Economics Leterature*, September 1989, 27:1098-1146.

22. MUSGRAVE, R.A. ï MUSGRAVE, P.B. (1994), *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha, Management Press, 1994, 581 s. ISBN 80-85603-76-4.

23. OATES, W.,E. *Fiskální federalismus: přehled teoretického výzkumu a praktických výsledků*. Finance a úvěr, 1991, roč.41, č. 6, s. 261-277.

24. OATES, W. E. Taxation in Federal Systém: The Tax Assignment Problem. *Public Economics Review*, 1996, 1, pp. 35-60.

25. OATES, W. E. An Economistôs Perspective on Fiscal Federalism. In *The Political Economy of Fiscal Federalism*. Lexington, Mass: Health-Lexington, 1977. pp. 3-20.

26. OATES, W. E. The Theory of Public Finance in a Federal Systém. Canadian *Journal of Economics*. 1968, pp. 37-54.

27. OATES, W. E. On Local Property Taxation: An Assessment. Assessment Journal; Sep/OCt 1999: 6; 5; p 67-69.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

scal Equivalence: The Division of Responsibilities
ernment. *American Economic Review*, 1969. vol. 59, pp. 479-487.

29. PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy.* Praha: Management Press, 2004, 375 s. ISBN 80-7261-086-4.

30. PEKOVÁ, J. *Veřejné finance* 3. přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2005. 528s. ISBN 80-7357-049-1.

31. POLA, G. A Comparative View of Local Finances in EU Member Countries: Are There Any Lessons to Be Draw?, in: Fossati, A. and G. Panella (Eds.), Fiscal Federalism in the European Union, London, 1999, pp. 15-62.

32. PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing, 2007. 280 s. ISBN 978-80-247-2097-5.

33. PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe*, 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

34. STIGLITZ, J. E. *Ekonomie veřejného sektoru.* Praha: Grada Publishing, 1997. 664 s. ISBN 80-7169-454-1.

35. STEGARESCU, D. *Decentralized Government in an Integrating World.* ZEW Economic Studies. Vol. 34. Physica-Verlag, 2006, 231 p. ISBN 3-7908-1669-8.

36. STEGARESCU, D. Public *Sector Decentralisation: Measurement Concepts nad Recent International Trends*. Fiscal Studies, vol. 26, no. 3, pp. 301-333, 2005, 0143-5671.

37. STRECKOVÁ, I. MALÝ, I., *Veřejná ekonomie pro školu i praxi. první vydání.* Brno: Computer Press, 1998. 214 s. Ekonomie. ISBN 80-7226-112-6.

38. TIEBOUT, C. M. A Pure Theory of Local Expenditures. *Journal of Political Economy*, 1956, 64. Reprinted in: NETZER, D., DRENNAN, M. P. (eds.) *State and Local Public Finance*. Blackwell, 1997. ISBN 1-55786-713-5.

39. TULLOCK, G. Federalism: Problem of Scale. *Public Choice*, 1969, 6: 19-29.

40. TER-MINASSIAN, T. Decentralization and Macroeconomic Management. *IMF Working Paper* WP/97/155, International Monetary Fund, 1997, 15 p.

Elektronické zdroje:

41. MINISTERSTVO FINANCÍ. [online]. 2008 [cit. 2009-11-07]. Vládní finanční statistika. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vlad_fin_stat.html>.

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

2002 [cit. 2009-11-11]. Obce, okresy a kraje Ļeské http://obce.sweb.cz/#c>.

43. WORLDBANK.[online]. 2004 [cit. 2010-02-07]. Decentralization & Subnational Regional Economics . Dostupné z WWW: <http://www1.worldbank.org/publicsector/decentralization/fiscalindicators.htm>.
44. WORLDBANK.[online]. 2004 [cit. 2010-02-07]. Fiscal Decentralization. Dostupné z WWW: <http://search.worldbank.org/all?qterm=fiscal+decentralisation&intitle=&as_sitesearch=&as_filetype=>.
45. INTERNATIONAL MONETARY FUND. *Www.imf.org* [online]. 2000 [cit. 2010-02-14]. Fiscal Decentralization Dostupné z WWW: <http://www.imf.org/external/ns/search.aspx>.
46. ORGANIZATION FOR ECONOMIC. Cooperation and Development. *Www.oecd.org* [online]. 2009 [cit. 2010-02-03]. Dostupné z WWW: <http://www.oecd.org/statisticsdata/0,3381,en_33873108_33873293_1_1_1_1_1,00.html>.
47. DECENTRALIZACE. *Leccos.com* [online]. 2002 [cit. 2009-11-07]. Dostupné z WWW: <http://leccos.com/index.php/clanky/decentralizace>.
48. DECENTRALIZACE. Ciesin.org [online]. 2000 [cit. 2009-10-16]. Dostupný z WWW: <http://www.ciesin.org/decentralization/English/Issues/CSR.html/>.
49. ASOCIACE KRAJŠ ĻESKÉ REPUBLIKY. *Www.asociacekraju.cz* [online]. 2000 [cit. 2010-03-07]. Dostupné z WWW: http://www.asociacekraju.cz/vismo5/zobraz_dok.asp?id_org=450022&id_ktg=8797.